

antika - vječni motiv

114

NA AHERONU

U tamnoj noći stigoh sâm do Aherona.
„Harone!” viknuh u gluhi mrak. Tiho je crna
šumila voda.

Bio sam ko još nikada sam.

Kroz maglu nazreh da pristaje čun. „Što hoćeš?” čuh
iz tame glas. Ja podigoh glavu i rekoh: „Preko!”
— „Imaš li putnicu?” upita Haron. Nasmiješih
se: pokazah svoje patnjama izbrazdano srce. On
klimnu glavom i prihvati veslo.

Već stupih nogom u njegov čun. Tad začuh iza leđa
krik (odakle poznajem taj glas?), i dvije me ruke
trgoše natrag, snagom koju tek ljubav daje.

Ja sada slušam onaj glas (ne čujem crne vode šum)
i gledam neće l' na tamnome nebu ipak se koja
pokazati zvijezda.

Dobriša Cesarić, *Slap*

leksikon

ANTIČKI DRAMATIČARI

Uvodna napomena

Nakon antičkih pjesnika objavljujemo u časopisu *Latina et Graeca* leksikografski obrađene podatke o antičkim dramatičarima. U leksikon **Antički dramatičari** uvršteni su svi oni grčki i rimski autori za koje se zna da su pisali tragedije, satirske igre, komedije ili mime. Pokušali smo opet da budemo u popisu i obradi toliko iscrpni koliko nam je to bilo moguće. Držali smo se istih principa kao i u prethodnom leksikonu, te smo kod polivalentnih autora obradili samo njihov dramatičarski opus. I oznake uz djela ostale su iste:

- djelo sačuvano u cjelini,
- ◐ djelo fragmentarno očuvano,
- izgubljeno djelo.

Poseban problem predstavljala je rekonstrukcija opusa pojedinih pisaca, osobito komediografa, od kojih je nerijetko ostalo zapisano i preko 100 naslova: iscrpni popisi tih naslova ne nalaze se gotovo nikad ni u najsolidnijim priručnicima i leksikonima. Uz to, u nekim slučajevima, nismo mogli sa sigurnošću uspostaviti granicu između fragmentarno očuvanih djela (a u njih smo ubrajali i ona od kojih je preostao makar jedan stih) i djela koja su sasvim izgubljena.

Zbog svega toga broj izvora još je uvelike povećan u odnosu prema prvom leksikonu, a osim tamo navedenih djela mnogo su nam pomogla i:

Comicorum Graecorum Fragmenta, Berlin 1958 sqq. i
Pauly-Wissowa, **Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft**, Stuttgart 1893 sqq.

U izradi leksikona **Antički dramatičari** ponovo su u podjednakim omjerima sudjelovali Marina Bricko, Damir Salopek, Zlatko Šešelj i Dubravko Škiljan.

115

AFAREJ (Αφαρεύς), 4. st. pr.n.e. Grčki tragičar čija je trilogija pobijedila na tragičkom natjecanju 341. pr.n.e.

○ *Zora* (Αύγη), *Orest* (Ὀρέστης), *Pelljeve kćeri* (Πελιάδες)

AFRANIJE, Lucije (Lucius Afranius), 2. st. pr.n.e. Rimski komediograf, jedan od najistaknutijih predstavnika *fabulae togatae* (komedije iz rimskog života). Opisivao je uglavnom prizore iz građanskog života Rima. Sačuvana su 43 naslova i oko 400 stihova.

○ *Odvedena* (Abducta), *Vršnjaci* (Aequales), *Dražba* (Auctio), *Augur* (Augur), *Djevojke iz Brundizija* (Brundisinae), *Kovrčilac kose* (Cinerarius), *Svetkovina raskršća* (Compitalia), *Bratići* (Consobrini), *Zločin* (Crimen), *Predaja* (Deditio), *Povjerenje blago* (Depositum), *Rastava* (Divortium), *Samostalni sin* (Emancipatus), *Pismo* (Epistula), *Izuzet* (Exceptus), *Zaove* (Fratrīae), *Ida* (Ida) (?), *Požar* (Incendium), *Neprijatelj* (Inimici), *Oslobođenik* (Libertus), *Supruzi* (Mariti), *Tete* (Materterae), *Kibelina svečanost* (Megalsia), *Kob* (Omen), *Pantelije* (Pantelius), *Svečani ophod* (Pompa), *Pastorak* (Privignus), *Rasipnik* (Prodigus), *Izdan* (Proditus), *Ključar* (Promus), *Proza* (Prosa) (?), *Izmet* (Purgamentum), *Odbijen* (Repudiatus), *Stolica* (Sella), *Pretvorica* (Simulans), *Sestre* (Sorores), *Sumnjiva* (Suspecta), *Osveta* (Talis), *Lakoumnik* (Temerarius), *Taida* (Thais), *Naslov* (Titulus), *Djevica* (Virgo), *Vopisko* (Vopiscus)

AGATOKLO (Αγαθοκλής), 2. st. pr.n.e. Grčki pisac komedija iz Atene.

○ *Sloga* (Ὀμόνοια)

AGATON (Αγάθων), 5. st. pr.n.e. Grčki tragičar, Atenjanin, prijatelj Euripidov i Platonov, koji je potkraj života otišao u Pelu, na dvor makedonskog kralja Arhelaja. Jedan je od sudionika Platonova *Simpozija*. Od 6 sačuvanih naslova poznato je 50 stihova u 32 fragmenta. Prema Aristotelovu svjedočanstvu (*Poet.* 9) u jednoj je tragediji (*Antej* ili *Cvijet*) napustio mitološke sadržaje i sam izmislio fabulu i likove.

○ *Aeropa* (Αερόπη), *Alkmeon* (Αλκμέων), *Cvijet* ili *Antej* (Ἄνθος ili Ἄνθεός), *Tijest* (Θυέστης), *Mizijci* (Μυσοί), *Telef* (Τήλεφος)

AHEJ iz Eretrije (Ἀχαιός), 5. st. pr.n.e. Grčki pisac tragedija, jedanput u tragičkom natjecanju pobijedio Euripida. Posebno je bio cijenjen zbog svojih satirskih igara: od 19 sačuvanih naslova bar 9 ih pripada satirskim igrama.

○ Satirske igre: *Eton* (Ἄθων), *Alkmeon* (Αλκμέων), *Hefest* (Ἡφαιστος), *Irida* (Ἴρις), *Lin* (Λίνος), *Omfala* (Ὀμφάλη); vjerojatno satirske igre: *Borbe* (Ἄθλα ili Ἄθλοι), *Labud* (Κύκνος), *Mojre* (Μοῖραι), *Mom* (Μῶμος); tragedije: *Adrast* (Ἄδραστος), *Azanjani* (Ἀζάνες), *Alfesibeja* (Ἀλφεισίβουα), *Ergin* (Ἐργίνοσ), *Tezej* (Θησεύς), *Edip* (Οἰδίπους), *Piritoj* (Περίθοος), *Filoktet* (Φιλοκτήτης), *Friks* (Φρέξος)

AHEJ iz Sirakuze (Ἀχαιός), 5/4. st. pr.n.e. (?). Tragičar za kojeg je u Sudi zabilježeno da je autor 10 djela.

○ nepoznato

AKCIJE, Lucije (Lucius Accius), 170–86. pr.n.e. Najznamenitiji rimski tragičar, rođen u umbrijskom Pizauru. Očuvano je 700 stihova i 45 naslova, od kojih je većina inspirirana grčkim mitovima i epovima. Napisa je i dvije *praetextae*, tragedije s rimskim sadržajem – *Brut* (u čast svoga patrona Decima Junija Bruta) i *Enejevići* ili *Decije*.

○ *Ahilej* (Achilles), *Egist* (Aegisthus), *Agamemnonovi potomci* (Agamemnonidae), *Alkestida* (Alcestis), *Alkmeon* (Alcimeo), *Alfesibeja* (Alphesiboea), *Amfitrion* (Amphitruo), *Andromeda* (Andromeda), *Antenorovi potomci* (Antenoridae), *Antigona* (Antigone), *Presuda oružja* (Armorum iudicium), *Astijanakt* (Astyanax), *Atamant* (Athamas), *Atrej* (Atreus), *Bakhan-tice* (Bacchae), *Hrisip* (Chrysippus), *Klitemestra* (Clutemestra), *Dejfob* (Deiphobus), *Diomed* (Diomedes), *Epigoni* (Epigoni), *Epinausimaha* (Epinausimache), *Erigona* (Erigone), *Erifila* (Eriphyla), *Eurisak* (Eurysaces), *Hekuba* (Hecuba), *Heleni* (Helenes), *Medeja* (Medea), *Mela-*

nip (Melanippus), *Meleagar* (Meleager), *Minoj* ili *Minotaur* (Minos ili Minotaurus), *Mirmidonci* (Murmídones), *Neoptolem* (Neoptolemus), *Niktegresija* (Nyctegresia), *Enomaj* (Oenomaus), *Pelopovi potomci* (Pelopidae), *Perzijanci* (Persidae), *Filoktet* (Philocteta), *Finejevi potomci* (Phinidae), *Feničanke* (Phoenissae), *Prometej* (Prometheus), *Spomenik Libera* (Siasiastae vel Tropaeum Liberi), *Telef* (Telephus), *Terej* (Tereus), *Tebaida* (Thebais), *Trojanke* (Troades); pretekste: *Brut* (Brutus), *Enejevići* ili *Decije* (Aeneadae aut Decius)

AKESTOR (Ἀκέστωρ), 5. st. pr.n.e. Tragičar, možda brat pisca Agatona. Nije se sačuvalo ništa od njegova djela, već je poznat kao meta izrugivanja komediografa.

○ nepoznato

AKSIONIK (Ἀξιόνικος), razdoblje srednje komedije (?). Komediograf od koga su ostala 4 naslova i nešto fragmenata. Parodirao je Euripidove monodije.

○ *Tirenac* (Τυρηνός), *Ljubieuripid* (Φιλευριπίδης), *Filina* (Φίλινα), *Halkiđanin* (Χαλκιδικός); fragmenti nepoznatih komedija

AKVILJE (Aquilus), 2. st. pr.n.e. Rimski komediograf, prema Geliju autor jedne *fabulae palliatae*, koju Varon pripisuje Plautu.

○ *Beotija* (Boeotia)

ALEKSANDAR (Ἀλέξανδρος), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf.

○ *Kozari* (Ἀιπόλοι), *Dionis* (Διώνυσος), *Helena* (Ἑλένη), *Pijanka* (Πίτος), *Treći pototmak* (Τρυγόνιον); fragmenti nepoznatih komedija

ALEKSANDAR Etoljanin (Ἀλέξανδρος), 4/3 st. pr.n.e. Tragičar porijeklom iz Etolije, boravio u Aleksandriji i na makedonskom dvoru u Peli. Od njegova nekad glasovita opusa sačuvan je samo jedan naslov.

○ *Kockari* (Ἀσπραγαλιστάι)

ALEKSID (Ἀλεξίς), 372–270. pr.n.e. Porijeklom iz Turija, atenski građanin, A. je bio jedan od najplodnijih pisaca srednje kome-

dije (poznato oko 130 naslova i veći broj fragmenata). Obradivao je, uz mitološke priče, teme iz života hetera i parazita, a katkada je i parodirao literarne uzorke (Platon) ili sastavljao travestije mitova.

○ *Ankilion* (Ἀγκυλίων), *Agonida* ili *Konjić* (Ἀγωνίς ἢ Ἴππίσκος), *Braća* (Ἀδελφοί), *Kozari* (Ἀιπόλοι), *Ezop* (Ἄϊσωπος), *Zarobljenik* (Αἰχμάλωτος), *Maserka* (Ἀλείπτρια), *Muzlica* (Ἀμφωπτικός), *Vinogradar* (Ἀμπελουργός), *Anteja* (Ἄντεια), *Skakáč* (Ἀποβάτης), *Očni bolesnik* (Ἀπεγλανκωμένος), *Rasječen* (Ἀποκοπόμενος), *Arhiloh* (Ἀρχιλόχος), *Asklepioklid* (Ἀσκληπιωκλείδης), *Pokvareni učitelj* (Ἀσφοτοδιάσκαλος), *Atalanta* (Ἀταλάντη), *Djevojka iz Atike* (Ἀτθίς), *Ahejka* (Ἀχαιίς), *Uvojak* (Βόστρυχος), *Brucij* (Βρεττία), *Žrtvenik* (Βωμός), *Galateja* (Γαλάτεια), *Tužba* (Γραφή), *Vladavina žena* (Γυναικokratía), *Prsten* (Δακτύλιος), *Demetrije* ili *Ljubidrug* (Δημήτριος ἢ Φιλέταιρος), *One koje plone* (Διαπλέουσαι), *Blizanci* (Δίδυμοι), *Dvostruko tužan* (Δίς πενθῶν), *Dorkida* ili *Pisakčica* (Δορκίς ἢ Πομπύζουσα), *Dropid* (Δρωπίδης), *U zdenac* (Εἰς τὸ φρέαρ), *Naseljenik* (Εἰσοικιζόμενος), *Izrađivač čaša* (Ἐκπωματοποιός), *Helena* (Ἑλένη), *Helentina otmica* (Ἑλένης ἀρπαγή), *Helennini prosci* (Ἑλένης μνηστήρες), *Helenska* (Ἑλληνίς), *Epidauranin* (Ἐπιδάυριος), *Baštinica* (Ἐπίκληρος), *Pismo* (Ἐπιστολή), *Skrbnik* (Ἐπίτροπος), *Sedmorica rod Tebom* (Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβαις), *Eretrijac* (Ἐρετρικός), *Hesiona* (Ἡσιώνη), *Bogom obuzet* (Θεοφόρητος), *Tesproćani* (Θεσπρωτοί), *Tebanci* (Θηβαῖοι), *Nadničari* (Θητεύοντες), *Trason* (Θράσων), *Liječenje* (Ἴασις), *Vitez* (Ἴπτεύς), *Jednako teško* (Ἴσοστάσιον), *Egipatska halja* (Καλάσις), *Kaunjani* (Καύνιοι), *Oglašen* (Κηρυττόμενος), *Pjevač uz kitaru* (Κιθαρωδός), *Kleobulina* (Κλεοβουλίνη), *Djevojka iz Knida* (Κυδία), *Gipsar* (Κονιάτης), *Frizerka* (Κουρίς), *Krateua* ili *Ljekarnik* (Κρατεύας ἢ Φαρμακοπώλης), *Kormilar* (Κυβερνήτης), *Kockari* (Κυβευταί), *Labud* (Κύκνος), *Cipranin* (Κύπριος), *Svjetiljka* (Λαμπάς), *Zdjela* (Δέβης), *Leukađanka* ili *Odbjegli robovi* (Λευκαδία ἢ Δραπέται), *Bijela guba* (Λεύκη), *Djevojka s Lemna* (Λημνία), *Lin* (Λίνος),

Lokrani (Δοκροί), *Likisko* (Λυκίσκος), *Pijačica mandragore* (Μανδραγοριζομένη), *Vračevi* (Μάντεις), *Meropljanika* (Μεροπίς), *Midon* (Μίδων), *Djevojka iz Mileta* (Μιλησία), *Milkon* (Μίλκων), *Okupani Odisej* (Ὀδυσσεὺς ἀποπνιγμένοι), *Odisej tkač* (Ὀδυσσεὺς ὑφανόμενος), *Olimpiodor* (Ὀλυμπόδωρος), *Olinčanka* (Ὀλυνθία), *Jednaka* (Ὀμοία), *Zrelost* (Ὀπώρα), *Orest* (Ὀρέστης), *Plesačica* (Ὀρχηστρίς), *Djevojičura* (Παλλακή), *Pamfila* (Παμφίλη), *Ivač* (Παγκρατιαστής), *Noćna svetkovina ili Nadničari* (Πανυχίς ή Ἐριθοί), *Parazit* (Παράσιτος), *Pobjeda na korpu* (Πεζονίκη), *Pjesnici* (Ποιηταί), *Pjesnikinja* (Ποιητρία), *Poliklija* (Πολύκλεια), *Zlo* (Πονηρά), *Čovjek s Ponta* (Ποντικός), *Unaprijed raspršen* (Προσκεδαννύμενος), *Prvi kor* (Πρωτόχορος), *Pitagorina učenica* (Πυθαγορίζουσα), *Amfiktijska skupština* (Πυλαΐαι), *Piraun* (Πύραυνος), *Čovjek iz Sikiona* (Σικιωνίος), *Skiron* (Σκεΐρων), *Nosač žrtve ljevanice* (Σπονδοφόρος), *Vojnik* (Στρατιώτης), *Zajedno u smrti* (Συναποθνήσκοντες), *Suparnici* (Συντρέχοντες), *Braća po mlijeku* (Σύντροφοί), *Košare* (Σώρακοί), *Sirakužanin* (Συρακόσιος), *Tarenčani* (Ταρανταίοι), *Dojilja* (Τυθή), *Lihvar ili Prevarant* (Τοκιστής ή Καταψευδόμενος), *Ranjenik* (Τραυματίας), *Trofonije* (Τροφώνιος), *Tindarej* (Τυνδάρεως), *Hipnos* (Ἵπνος), *Podmetnut* (Ἵποβολιμαῖος), *Fedro* (Φαίδρος), *Fedon ili Fedrija* (Φαίδων ili Φαίδριος), *Prijatelj Atenjana* (Φιλαθήναιος), *Filisko* (Φιλίσκος), *Ljubitelj ljerote ili Nimfe* (Φιλόκαλος ή Νύμφαι), *Ljubitelj tragedije* (Φιλοτραγωδός), *Opa koja ljubi* (Φιλοῦσα), *Frižanin* (Φρύξ), *Bjegunac* (Φυγάς), *Ženski zboronoda* (Χορηγίς), *Lažac* (Ψευδόμενος); fragmenti nepoznatih komedija

ALKEJ iz Atene (Ἀλκαῖος), 4. st. pr.n.e. Pisac stare ili srednje komedije, suparnik Aristofanov. Sačuvano je nešto fragmenata i 8 naslova.

- *Zavedene sestre* (Ἀδελφαί μοιχευόμεναι), *Ganimed* (Γανυμήδης), *Endimion* (Ἐνδυμίων), *Sveti brak* (Ἱερός γάμος), *Kalisto* (Καλλιστώ), *Komitragedija* (Κωμωδοτραγωδία), *Palestra* (Παλαιστρα), *Pasifaja* (Πασαφάη)

AMFID (Ἄμφις), 4. st. pr.n.e. Komediograf srednje komedije, vjerojatno s Andra. Parodirao je mitološke i povijesne teme, a izrugivao se i suvremenom životu. Sačuvano pedesetak fragmenata i 26 naslova.

- *Atamant* (Ἀθάμας), *Alkmeon* (Ἀλκμαίων), *Vinogradar* (Ἀμπελουργός), *Amfokrat* (Ἀμφικράτης), *Kupalište* (Βαλανεῖον), *Vladavina žena* (Γυναικοκρατία), *Ludovanje za ženama* (Γυναικομανία), *Prsten* (Δακτύλιος), *Deksidemid* (Δεξιδημίδης), *Ditiramb* (Διθύραμβος), *Sedmorica pod Tebom* (Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις), *Nadničari* (Ἐριθοί), *Tužaljka* (Ίάλεμος), *Frizerka* (Κουρίς), *Kockari* (Κυβευταί), *Leukada* (Λευκάς), *Odisej* (Ὀδυσσεύς), *Uran* (Ὀυρανός), *Pan* (Πάν), *Skitnica* (Πιάνος), *Sapfo* (Σαπφώ), *Ljubibraća* (Φιλάδελφοί), *Ljubidrug* (Φιλέταυρος); fragmenti nepoznatih komedija
- *Ako* (Ἀκκώ), *Maserka* (Ἀλεΐπτρια), *Gipsar* (Κουιάτης)

AMIPSIJA (Ἀμειψίας), 5. st. pr.n.e. Atenski pisac komedija, konkurent Aristofana i Kratina. Preostali su malobrojni fragmenti i 7 naslova.

- *Igrači kotaba* (Ἀποκοτταβίζοντες), *Žderonja* (Κατεσθίων), *Kon* (Κόνος), *Pre-ljubnici* (Μοιχοί), *Sapfo* (Σαπφώ), *Pracka* (Σφενδόνη); fragmenti nepoznatih komedija
- *Veseljaci* (Κωμασταί)

ANAKSANDRID (Ἀναξανδρίδης), 4. st. pr.n.e. Znamenit pjesnik srednje komedije iz Kolofona ili s Roda. 10 je puta pobijedio na komičkim natjecanjima u Ateni između 382. i 348. pr. n.e. Od 65 komedija poznat je 41 naslov i nešto fragmenata.

- *Prostaci* (Ἄγροικοί), *Anhis* (Ἀγχίσις), *Uvreda* (Ἀισχρά), *Suparnik u ljubavi* (Ἀντερών), *Ahilej* (Ἀχιλλεύς), *Staračko ludilo* (Γεροντομανία), *Blizanci* (Δίδυμοί), *Helena* (Ἑλένη), *Slikari ili Geografi* (Ζωγράφοι ili Γεωγράφοι), *Heraklo* (Ἡρακλῆς), *Tesalci* (Θεσσατοί), *Blago* (Θησαυρός), *Tezej* (Θησεύς), *Djevojka s košarom* (Κανηφόρος), *Kerkion* (Κερκίων), *Sviračica na kitaru* (Κιθαριστρια), *Lovci* (Κυνηγέται), *Komitragedija* (Κωμωδοτραγωδία), *Lokranke* (Λοκρίδες), *Likurg* (Λυκούργος), *Kokotac* (Μελίλω-

τος), *Nerej* (Νηρέυς), *Nereide* (Νηρηίδες), *Odisej* (Ὀδυσσεύς), *Oružar* (Ὀπλομάχος), *Pandar* (Πάνδαρος), *Gradovi* (Πόλεις), *Protesilaj* (Πρωτεσίλαος), *Djevojka sa Sama* (Σαμία), *Satirijada* (Σατυρίας), *Sosip* (Σώσιππος), *Terej* (Τηρέυς), *Objest* (Ἔθρις), *Vrač s pomoću lijekova* (Φαρμακόμαντις), *Nosačica zdjela* (Φιαληφόρος); fragmenti nepoznatih komedija

- *Pobožni* (Εὐσεβεῖς), *Erehtej* (Ἐρεχθεύς), *Dionisovi potomci* (Διονύσου γοναί), *Ija* (Ἰώ), *Mahnitac* (Μαυόμενος) (?), *Djevojka iz Amprakije* (Ἀμπρακιώτις)

ANAKSILA (Ἀναξίλας), 4. st. pr.n.e. Komediograf srednje komedije, sastavljao travestije mitova, komedije iz svakodnevnog života i parodije Platonovih dijaloga. U 40 fragmenata očuvano 20 naslova.

- *Prostak* (Ἄγροικος), *Antido...* (Ἀντιδο...), *Frulaš* (Ἀλλητής), *Botrillion* (Βοτρυλίων), *Glauko* (Γλαῦκος), *Muževnost* (Εὐανδρία), *Kalipso* (Καλυψώ), *Kirka* (Κίρκη), *Graditelj lira* (Λυροποιός), *Kuhari* (Μάγειροι), *Samotnik* (Μονότροπος), *Kokica* (Νεοτίς), *Nerej* (Νηρέυς), *Uzgajivači ptica* (Ὀρνιθοκόμοι), *Bogataši* (Πλούσιοι), *Hijacint ili Svodnik* (Ἰάκυνθος ή Πορνοβόσκός), *Harite* (Χάριτες), *Zlatar* (Χρυσόχοος), *Hore* (Ἔρηραι); fragmenti nepoznatih komedija
- *Tezej* (Θησεύς)

ANAKSIP (Ἀνάξιππος), oko 300. pr.n.e. Pisac nove komedije od koga je sačuvano 5 naslova i 7 fragmenata.

- *Skriven* (Ἐγκαλυπτόμενος), *Parničar* (Ἐπιδυκαζόμενος), *Munja* (Κεραυνός), *Pjevač uz kitaru* (Κιθαρωδός), *Zdenac* (Φρέαρ)

ANTIDOT (Ἀντίδοτος), nepoznato vrijeme. Pjesnik srednje komedije.

- *Mrzovoljnik* (Μεψίμομος), *Prvi kor* (Πρωτόχορος); fragment nepoznate komedije
- *Jednaka* (Ὀμοία)

ANTIFAN (Ἀντιφάνης), 4. st. pr.n.e. Jedan od najznamenitijih i najplodnijih pisaca srednje komedije, za koga se navodi da je napisao 260, 280 ili čak 365 djela. Osvojio

je 13 pobjeda. Stil mu se odlikuje virtuoznim šalama. Očuvano je oko 300 fragmenata i otprilike 140 naslova.

- *Prostak* (Ἄγροικος), *Sestre* (Ἀδελφαί), *Adonis* (Ἄδωνις), *Atamant* (Ἀθάμας), *Egipćani* (Αἰγύπτιοι), *Eol* (Αἴολος), *Svalja* (Ἀκέστρια), *Ranjena* (Ἀκουτιζομένη), *Maserka* (Ἀλεΐπτρια), *Ribarica* (Ἀλιενομένη), *Alkestida* (Ἀλκηστis), *Ponono spašeni* (Ἀνασφζόμενοι), *Andromeda* (Ἀνδρομέδα), *Antej* (Ἀνταῖος), *Anteja* (Ἄντεια), *Suparnica u ljubavi* (Ἀντερῶσε), *Isposnik* (Ἀποκατερών), *Arkađanin* (Ἀρκάς), *Rasipništvo* (Ἀργυρίου ἄφρασις), *Arhistrata* (Ἀρχιστράτη), *Ugrabljena* (Ἀρπαζομένη), *Arhont* (Ἀρχων), *Asklepije* (Ἀσκληπιός), *Pokvarenjaci* (Ἄσφου), *Frulaš* (Ἀλλητής), *Frulašica ili Blizanci* (Ἀλλητρίς ή Δίδυμοί), *U sebe zaljubljen* (Ἀλλητρίς), *Uživalac u ljubavi* (Ἀφροδισίος), *Afroditiini potomci* (Ἀφροδίτης γοναί), *Bakhantice* (Βάκχαι), *Račlalo* (Βάταλος), *Beštija* (Βουτλία), *Bumbarčić* (Βομβυλός), *Busirid* (Βουσιρίς), *Batalion* (Βουταλίων), *Bizantinac* (Βυζάντιος), *Brak* (Γάμος), *Ganimed* (Γανυμήδης), *Glauko* (Γλαῦκος), *Gorgit* (Γόργυθος), *Deukalion* (Δευκαλίων), *Djevojka s Dela* (Δηλία), *Blizanci* (Δίδυμοί), *Dvojnici* (Διδυμάσιοι), *Lovac na odbjegle robove* (Δραπεταγωγός), *Nesretni ljubavnici* (Δυσέρωτες), *Težak za prodaju* (Δύσπρατος), *Djevojka iz Dodone* (Δωδωνίς), *Epidauranin* (Ἐπιδαύριος), *Baštinica* (Ἐπίκληρος), *Eutidik* (Εὐθύδικος), *Efežanka* (Ἐφεσία), *Zakinčanin* (Ζακύνθιος), *Slikar* (Ζωγράφος), *Kođijaš* (Ἡνίοχος), *Tamira* (Θαμύρας), *Torićani ili Rudar* (Θορικοί ή Διορῆτων), *Liječnik* (Ἱατρός), *Vitezovi* (Ἱππεῖς), *Kenej* (Καυεύς), *Karani* (Κάρες), *Karanka* (Καρῆνη), *Vrtlar* (Κηπουρός), *Pjevač uz kitaru* (Κιθαρωδός), *Svirač na kitaru* (Κιθαριστής), *Kleofan* (Κλεοφάνης), *Liječnik* (Κναφεύς), *Knetidej ili Izjelica* (Κνωθιδεύς ή Γάστρων), *Korinčanka* (Κορωθία), *Lutkar* (Κοροπλάθος), *Frizerka* (Κουρίς), *Kockari* (Κυβευταί), *Kiklop* (Κύκλωψ), *Mješina* (Κώρυκος), *Svjetiljka* (Λαμπάκι), *Lampon* (Λάμπων), *Leptinisko* (Λεπτυνίος), *Leukađanin* (Λευκάδιος), *Leonida* (Λεωνίδης), *Djevojke s Lemna* (Λήμνιαι), *Liđanin*

(Λυδός), *Likon* (Λύκων), *Mekušna* (Μελθάκη), *Melanion* (Μελανίων), *Meleagar* (Μελέαγρος), *Pčela* (Μέλιττα), *Doseljennik* (Μέτοικος), *Medeja* (Μήδεια), *Božji čovjek* (Μητράγυρτης), *Metrofont* (Μητροφών), *Midon* (Μίδων), *Minoj* (Μίνως), *Zlomrzc* (Μισοπόνθηρος), *Uspomene* (Μνήματα), *Preljubnici* (Μοιχοί), *Mlinar* (Μύλων), *Mistida* (Μύστις), *Mladići* (Νεανίσκοι), *Kokica* (Νεοττίς), *Jakota* ("Όβριμος), *Enomaj ili Pelor* (Οινόμαος ή Πέλοψ), *Jednaki* ("Όμοιοι), *Od istoga oca* ("Όμοπάτριοι), *Omfala* ("Όμφάλη), *Istoimeni* ("Όμώνυμοι), *Orfej* ("Όρφεύς), *Pederast* (Παιδεραστής), *Parazit* (Παράσιτος), *Povjerenja* (Παρεκδιδομένη), *Poslovice* (Παροιμίες), *Bogataši* (Πλούσιοι), *Poezija* (Ποίησης), *Čovjek s Ponta* (Ποντικός), *Ončar* (Προβατεύς), *Problemi* (Πρόβλημα), *Djedovi* (Πρόγονοι), *Piraun* (Πύραυνος), *Sapfo* (Σαπφώ), *Sklerije* (Σκληρία), *Skiti ili Taurani* (Σκύθαι ή Ταύροι), *Vojnik ili Srećković* (Στρατιώτης ή Τύχων), *Timon* (Τίμων), *Ranjenik* (Τραυματίας), *Treći glumac* (Τριταγουστής), *Tirenac* (Τυρρηνός), *Kabao* ("Όδρία), *Hipnos* ("Όπνος) (?), *Faon* (Φάων), *Ljubidrug* (Φιλέταρος), *Filisko* (Φιλίσκος), *Tebanofil* (Φιλοθήβαιος), *Filoktet* (Φιλοκτήτης), *Majkoljubac* (Φιλομήτωρ), *Ocoljubac* (Φιλοπάτωρ), *Filotida* (Φιλώτις), *Čovjek iz Freara* (Φρεάρριος), *Hrisida* (Χρυσίς); fragmenti nepoznatih komedija

○ *Nastanak bogova* (Θεογονία), *Tombikije* (Θομβύκιος)

ANTIFON (Άντιφών), 5/4. st. pr.n.e. Tragičar koji je živio na dvoru sirakuškog tiranina Dionizija I. Poznata su 4 naslova i neznatan broj fragmenata.

● *Andromaha* (Άνδρομάχη), *Jason* (Ίάσων), *Meleagar* (Μελέαγρος), *Filoktet* (Φιλοκτήτης)

APOLODOR (Άπολλόδωρος), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf, možda identičan s A. iz Gele ili A. iz Karista.

● *Braća* (Άδελφοί), *Nevidljivac* (Άφανίζόμενος), *Galaćani* (Γαλάται), *Sasvim prevaren* (Διαμαρτάνων), *Pjenvač uz kitaru* (Κιθαρωφδός), *Lakonka* (Λάκωνα), *Dijete* (Παιδίον), *Pogrešan račun* (Παραλογιζόμενοι), *Prijatelji efebji* (Συνήφεβοι)

○ *Naseljenik* (Οικέτης)

APOLODOR iz Gele (Άπολλόδωρος), 4. st. pr.n.e. Komediograf, vršnjak Menandrov, od koga je sačuvano 7 ili 8 naslova. Nije, kako se nekad smatralo, identičan s A. iz Karista.

● *Žena pred odlaskom* (Άπολείπουσα), *Sastavljač pisamca* (Γραμματειδιοποιός), *Ljubibraća ili Isposnik* (Φιλιάδελφοί ή Άποκαρτερών), *Lažljivac* (Ψευδαίς)

○ *Mazala* (Δευσοποιός), *Svećenica* (Ίέρεια), *Sizif* (Σίσυφος), *Eshrijon* (Αισχυρίων)

APOLODOR iz Karista (Άπολλόδωρος), 3. st. pr.n.e. Komediograf, prema Sudi Atejanin. Osvojio je 5 pobjeda. Prerađivao je Menandrove komade i utjecao je umnogome na Terencija. Poznato je 12 naslova i nešto fragmenata.

● *Amfijarej* (Άμφιάρεως), *Onaj koji uzvraća dobročinstva* (Άντευεργετών), *Žena pred odlaskom* (Άπολείπουσα), *Isposnici* (Άποκαρτεροῦντες), *Sastavljač pisamca* (Γραμματειδιοποιός), *Opadač* (Διάβολος), *Svekrva* (Έκρά), *Devetorica* (Έννέα), *Parničar* (Έπιδικαζόμενος), *Svećenica* (Ίέρεια), *Udavača s mirazom ili Prodaivačica odjeće* (Προυικαζόμενη ή Ίματιόπωλις), *Žrtvovana* (Σφαττούμενη); fragment nepoznate komedije

APOLOFAN iz Atene (Άπολλοφάνης), oko 400. pr.n.e. Pisac koji se smatra posljednjim autorom stare komedije. Sačuvano malo fragmenata i 5 naslova s mitološkim temama.

● *Dalida* (Δαλίδς), *Ifigeront* (Ίφιγέρων), *Krećani* (Κρήτες)

○ *Danaja* (Δανάη), *Kentauroi* (Κένταυροι)

ARAROT (Άραρώς), 4. st. pr.n.e. Komediograf, sin Aristofanov, čije je komedije uglavnom izvodio; no, očuvano je i njegovih vlastitih 6 naslova, većinom parodija mitova.

● *Adonis* ("Άδωνις), *Kenej* (Καιεύς), *Kampilion* (Καμπυλίων), *Panovi potomci* (Πανός γονα), *Himenej* ("Τμείναιος)

○ *Partenidij* (Παρθενίδων)

ARHEDIK (Άρχέδικος), 4. st. pr.n.e. Pisac nove komedije, nećak znamenitog govornika Demostena.

● *Sasvim prevaren* (Διαμαρτάνων), *Blago* (Θησαυρός)

ARHIP (Άρχιππος), 5/4. st. pr.n.e. Komediograf iz razdoblja stare komedije. Osvojio je jednu pobjedu. Pisao je, imitirajući vješto druge autore, satire na suvremeni atenski život i travestije mitova. Poznato 6 naslova i preko 5 fragmenata.

● *Amfitrion* (Άμφιτρύων), *Heraklova svadba* (Ήρακλέους γάμος), *Ribe* (Ίχθύες), *Magarčeva sjena* ("Όνου σκιά), *Pluto* (Πλούτος), *Rinon* (Ίώνων); fragmenti nepoznatih komedija

ARISTAGORA (Άρισταγόρας), nepoznato vrijeme. Pisac komedija pod čijim je imenom sačuvan jedan naslov – možda prerada Metagenova (v.) djela.

● *Mamina maza* (Μαμμάκθος)

ARISTARH iz Tegeje (Άρισταρχος), 5. st. pr.n.e. Autor tragedija. Od 70 djela (2 pobjede) sačuvana su samo 3 naslova. Njegova je *Ahileja* Enije (v.) preveo na latinski.

● *Asklepije* (Άσκληπιός), *Ahilej* (Άχιλλεύς), *Tantal* (Τάνταλος)

ARISTIJA (Άριστίας), 5. st. pr.n.e. Tragičar iz Filijunta, suparnik Eshilov. Poznato je 7 naslova, od kojih jedan pripada satirskoj igri: A. satirske igre bile su na osobitoj cijeni. Osvojio je jednom prvo mjesto u tragičkom natjecanju.

● tragedije: *Antej* (Άνταϊός), *Atalanta* (Αταλάντη), *Boginje smrti* (Κήρες), *Kiklop* (Κύκλωφ), *Orfej* ("Όρφεύς), *Perzej* (Περσεύς); satirska igra: *Kameleon* (Χαμαιλέων)

ARISTOFAN (Άριστοφάνης), oko 450 – oko 385. pr.n.e. Atenjanin, najveći predstavnik stare atičke komedije i ujedno najveći grčki komediograf uopće. U svojim je komedijama nesmiljeno, izvanredno duhovito i pronicavo izrugivao mane i slabosti tadašnjeg atenskog društva: teme mu se kreću od kritike demagogije i sofističkih učenja do zalaganja za mir i svezvremenskih sižeja. Ismijavao je i suvremenike i značajne prethodnike, osobito tragičara Euripida. A. je jedini stari grčki autor komedija od koga su se sačuvala cjelovita djela (11 komada od 44 poznata naslova), zacijelo i zbog njegova izvanrednog osjećaja za scenske situacije. Značajno je utjecao na sve kasnije grčke i

rimске komediografe, a preko rimske tradicije indirektno je obilježio čitavu evropsku komediografiju sve do najnovijeg vremena.

● *Aharnjani* (Άχαρνής), *Žabe* (Βάτραχοι), *Mir* (Ειρήνη), *Žene u narodnoj skupštini* (Έκκλησιάζουσαι), *Ženska skupština u Tesmoforiju* (Θεσμοφοριάζουσαι), *Vitezovi* (Ίππής), *Lizistrata* (Λυσιστράτη), *Oblaci* (Νεφέλαι), *Ptice* ("Όρνιθες), *Pluto* (Πλούτος), *Ose* (Σφήκες)

● *Eolisikon* (Αιολισίκων), *Amfijaraj* (Άμφιάραος), *Anagir* (Άνάγυρος), *Babilonci* (Βαβυλώνιοι), *Zemljoradnici* (Γεωργοί), *Starost* (Γήρας), *Trubilo* (Τηρητάδης), *Dedal* (Δαίδαλος), *Uzvanici* (Δαιταλείς), *Danaide* (Δαναίδες), *Prizori ili Kentaur* (Δράματα ή Κένταυρος), *Prizori ili Niob* (Δράματα ή Νίβος), *Mir br. 2* (Ειρήνη δευτέρα), *Junaci* ("Ηρωες), *Ženska skupština u Tesmoforiju br. 2* (Θεσμοφοριάζουσαι δεύτεραι), *Kokal* (Κώκαλος), *Djevojke s Lemna* (Λήμνιαι), *Brodolomac* (Ναυαγός), *Oblaci br. 1* (Νεφέλαι πρότεροι), *Otoci* (Νήσοι), *Tovarne lađe* (Όλκάδες), *Rode* (Πελαργοί), *Pluto br. 1* (Πλούτος πρότερος), *Poezija* (Ποίησης), *Poliid* (Πολυίδος), *Proagon* (Προαγών), *Žene u kazalistu* (Σκηνάς καταλαμβάνουσαι), *Pečenjari* (Ταγηνιστάι), *Telmešani* (Τελμισσείς), *Trostruki kuronja* (Τριτάλης), *Feničanke* (Φοίνισσαι), *Hore* ("Όραι); fragmenti nepoznatih komedija

ARISTOFONT (Άριστοφών), nepoznato vrijeme. Vjerojatno pripadnik srednje komedije, od koga je poznato 9 naslova.

● *Beba* (Βαβίας), *Blizanci ili Piraun* (Δίδυμοι ή Πύραυνος), *Liječnik* (Ίατρος), *Kalonid* (Καλλωνίδης), *Zalog* (Παρακαταθήκη), *Piritoj* (Πειρίθους), *Platon* (Πλάτων), *Pitagorist* (Πυθαγοριστής), *Filonid* (Φιλωνίδης); fragment nepoznate komedije

ARISTOMEN (Άριστομένης), 5. st. pr.n.e. Atenski komediograf, osvajač jedne pobjede (394).

● *Pomoćnici* (Βοηθοί), *Varalice* (Γόητες), *Dionis asket* (Διώνυσος άσκητής)

○ *Admet* (Άδμητος), *Nosači drvna* ("Όλοφόροι)

ARISTON (Ἀρίστων), 5/4 st. pr.n.e. Sin Sofoklov koji je i sam vjerojatno pisao tragedije.

○ nepoznato

ARISTONIM (Ἀριστωνίμωμος), 5. st. pr.n.e. Atenski pisac komedija — sastavljao je travestije legendi i mitova.

● *Tezej* (Θησεύς), *Sunce koje zebe* (Ἥλιος βιγών)

ASTIDAMANT 1. (Ἀστυδάμας), 4. st. pr.n.e. Tragičar koji je osvojio 4 pobjede (između 370. i 340. pr.n.e.). Spominje se da je napisao 240 tragedija, ali se podaci miješaju s podacima o njegovu sinu A. 2.

● sigurno atribuirane: *Atamant* (Ἀθάμας), *Antigona* (Ἀντιγόνη), *Ahilej* (Ἀχιλλεύς), *Partenopej* (Παρθενοπαῖος), *Likaon* (Λυκάων); možda pripadaju A. 2: *Alkmeon* (Ἀλκμαίων), *Hektor* (Ἑκτωρ), *Hermo* (Ἑρμῆς), *Nauplij* (Ναύπλιος)

ASTIDAMANT 2. (Ἀστυδάμας), 4. st. pr.n.e. Sin A. 1, i sam pisac tragedija kojemu se sa sigurnošću pripisuje 8 naslova (vidi i A. 1).

● tragedije: *Mahniti Ajant* (Αἴας μαιώμενος), *Alkmena* (Ἀλκμήνη), *Belerofont* (Βελλεροφόντης), *Epigoni* (Ἐπίγονοι), *Palamed* (Παλαμήδης), *Tiro* (Τυρώ), *Feniks* (Φοῖνιξ); satirska igra: *Satirski Heraklo* (Ἡρακλῆς σατυρικός)

ASTIDAMANT 3. (Ἀστυδάμας), 3. st. pr.n.e. (?). Tragičar ranog helenističkog razdoblja.

○ nepoznato

ATENION (Ἀθηνίων), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf.

● *Samotračani* (Σαμόθρακες)

ATILIJE, Marko (Marcus Atilius), 2. st. pr.n.e. Rimski komediograf, sastavljač palijata, čiji je *Ženomrzac* prerada istoimenog Menandrova (v.) djela. Možda je identičan s prevodiocem Sofoklove *Elektre* na latinski kojeg spominje Ciceron. Mali broj fragmenata je sačuvan.

● *Ženomrzac* (*Misogynos*)

○ *Elektra* (*Electra*) (?)

AUTOKRAT (Ἀυτοκράτης), nepoznato vrijeme. Atenski pripadnik stare komedije; sačuvani fragmenti jednog djela.

● *Bubnjari* (Τυμπανισταί)

B

BATON (Βάτων), 3. st. pr.n.e. Pisac nove komedije, osobito oštar izrugivač filozofa. 4 poznata naslova.

● *Etoljanin* (Αἰτωλός), *Ljudomora* (Ἀνδροφόνος), *Dobročinitelji* (Εὐεργέται), *Zaveden* (Συνεξαπατών); fragmenti nepoznatih komedija

C

CECILIJE STACIJE (Caecilius Statius), 3/2. st. pr.n.e. Rimski autor komedija, porijeklom najvjerojatnije rob iz Galijske. Od njegovih djela (*fabulae palliatae*), koje su dobrim dijelom prerade Menandra (v.), poznato je četrdesetak naslova i jedva 300 vrlo fragmentarno očuvanih stihova. Pripadao je najznamenitijim rimskim komediografima.

● *Etrion* (Aethrio), *Djevojka s Andra* (Andrea), *Hermafrodit* (Androgynos), *Pokvarenjak* (Asotus), *Praznik kovača* (Chalcia), *Novčić* (Chrysiion), *Dardan* (Dardanus), *Davo* (Davos), *Preporučeni* (Demandati), *Efežanin* (Ephesio), *Baština* (Epicleros), *Upravitelj postaje* (Epistathomos), *Pismo Epistula*, *Samozadovoljan* (Ex hautu hestos), *Izgnanik* (Exul), *Spletka* (Fallacia), *Brak* (Gamos), *Ugrabljena* (Harpazomene), *Pjevačica* (Hymnis), *Podmetnuti sin* (Hypobolimaesus sive Subditivos), *Podmetnuti Herestrat* (Hypobolimaesus Chaerestratus), *Podmetnuti seljčina* (Hypobolimaesus Rastraria), *Podmetnuti Eshin* (Hypobolimaesus Aeschinus), *Imbriji* (Imbrii), *Karanka* (Karina), *Kurva* (Meretrix), *Kapetan* (Nauclerus), *Nezakoniti Nikasion* (Nothus Nicasio), *Zelenaš* (Obolostates /Faenerator/), *Pausimah* (Pausimachus), *Ljubljena* (Philumena), *Uvojčić* (Plocium), *Na prodaju* (Polumeni), *Carinik* (Portitor), *Zaručnik* (Progamos), *Šakač* (Pugil), *Biljeg* (Symbolum), *Uzvanice* (Synaristosae), *Prijatelji efebi* (Syne-

phebi), *Sirakužani* (Syracusii), *Dojilja* (Titthe), *Trijumf* (Triumphus)

CEZAR, Gaj Julije (Gaius Iulius Caesar), oko 100–44. pr.n.e. Glasoviti rimski političar i vojskovođa. Spominje se da je u mladenačkoj dobi spjevao i jednu tragediju prema grčkim uzorima.

○ *Edip* (*Oedipus*)

CEZAR STRABON VOPISKO, Gaj Julije (Gaius Iulius Caesar Strabo Vopiscus), oko 100. pr.n.e. Političar i govornik koji je sastavljao i vrlo fragmentarno očuvane tragedije.

● *Adrast* (*Adrastus*), *Tekmesa* (*Tecmessa*), *Teutrant* (*Teuthras*)

D

DAMOKSEN (Δαμόξενος), nepoznato vrijeme. Pisac nove komedije.

● *Onaj koji sebe žali* (Ἀπὸν πενθῶν), *Braća po mlijeku* (Σύντροφοι); fragment nepoznate komedije

DEKSIKRAT (Δεξικράτης), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf.

● *Oni koji su sami sebe doveli u zabludu* (Ἵφ' ἑαυτῶν πλανώμενοι)

DEMETRIJE 1. (Δημήτριος), kraj 5. st. pr.n.e. Grčki pisac stare komedije, poznat po citatu iz jednog djela.

● *Sicilija* (Σικελία); fragmenti nepoznatih komedija

DEMETRIJE 2. (Δημήτριος), nepoznato vrijeme. Pjesnik nove komedije.

● *Vječnik Areopaga* (Ἀρεοπαγίτης)

DEMOTIL (Δημόφιλος), 3. st. pr.n.e. Grčki autor nove komedije, čiji je komad *Gonič magaraca* Plaut iskoristio za svoju komediju *Asinaria*.

○ *Gonič magaraca* (Ἵοναγός)

DEMONIK (Δημόνικος), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf.

● *Ahelonije* (Ἀχελώνιος)

DIFIL iz Sinope (Δίφιλος), 4/3. st. pr.n.e. Grčki pisac nove komedije, osvajač triju prvih nagrada. Sačuvano je oko 55 naslova i 130 fragmenata. Ismijavao je povijesne ličnosti i sastavljao mitološke travestije, a sa snažnim je realizmom prikazivao osobe iz svakodnevnog života — vojnike, hetere, kuhare itd. Uvelike je utjecao na Plauta (v.), koji je jedan dio svojih tema crpao iz D. komedija.

● *Neznanje* (Ἄγνοια), *Braća* (Ἀδελφοί), *Osvajač tvrđava* (Ἀίρησιτειχῆς), *Anagir* (Ἀνάγυρος), *Ponono spašeni* (Ἀνασωφύμενοι), *Gladnica* (Ἀπληστος), *Skakač* (Ἀποβάτης), *Žena koja je otišla* (Ἀπολιπούσα), *Kurpalište* (Βαλανεῖον), *Beočanin* (Βοιώτιος), *Brak* (Γάμος), *Sasvim prevarena* (Διαμαρτάνουσα), *Tužioc* (Ἐγκαλοῦντες), *Hekata* (Ἑκάτη), *Nosači Artemidinih košara* (Ἐλευθεφοροῦντες), *Trgovac* (Ἐμπορος), *Pogrebne žrtve* (Ἐναγίσματα), *Parničar* (Ἐπιδικαζόμενος), *Upravitelj* (Ἐπιτροπέυς), *Baština* (Ἐπίκληρος), *Eunuh ili Vojnik* (Ἐνούχος ἢ Στρατώτης), *Slikar* (Ζωγράφος), *Heraklo* (Ἡρακλῆς), *Heroj* (Ἡρώς), *Blago* (Θησαυρός), *Tezej* (Θησεύς), *Pjevač uz kitaru* (Κιθαρωδός), *Djevojke s Lemna* (Λήμνιαι), *Mahnitac* (Μαιώμενος), *Spomen* (Μνημάτιον), *Pederasti* (Παιδερασταί), *Djevojčura* (Παλλακί), *Parazit* (Παράσιτος), *Pelijeve kćeri* (Πελαίδες), *Nosač crijeperova* (Πλωθοφόρος), *Radoznalac* (Πολυπράγμων), *Pira* (Πύρρα), *Sapfo* (Σαφώ), *Sicilac* (Σικελικός), *Splan* (Σχεδία), *Braća po mlijeku* (Σύντροφοι), *Dvopreg* (Συνωρίς), *Vojnički ples* (Τελεσίαις), *Titraust* (Τιθραύστης), *Zdenac* (Φρέαρ), *Ljubibrat* (Φιλάδελφος), *Zlatar* (Χρσοσκόπος); fragmenti nepoznatih komedija

○ *Maserka* (Ἀλείπτρια), *Amastrida* (Ἄμαστρις), *Danaide* (Δαναίδες), *K pameti dozvani* (Ἐλληβορίζομενοι), *Izdrijebani* (Κληρούμενοι), *Zajedno u smrti* (Συναποθνήσκοντες)

DIKEOGEN (Δικαιογένης), 5/4. st. pr.n.e. Grčki tragičar čiju scenu iz *Ciprana* citira Aristotel (*Poet.* 16).

● *Ciparni* (Κύπριοι)

○ *Medeja* (Μήδεια)

DINOLOH (Δεωλόχος), 5. st. pr.n.e. Grčki komediograf sa Sicilije od čijeg je opusa poznato 5 ili 6 naslova s mitološkim temama.

- *Medeja* (Μήδεια)
- *Alteja* (Ἀλθαία), *Amazonke* (Ἀμαζόνες), *Atalanta* (Ἀταλάντα), *Komitragedija* (Κωμωδοτραγωδία) (?), *Telef* (Τήλεφος)

DIODOR iz Sinope (Διδώωρος), 3. st. pr.n.e. Pisac nove komedije, mlađi brat Difila iz Sinope (v.). Sačuvana 3 fragmenta.

- *Frulašica* (Ἀδλητρὶς), *Baštunica* (Ἐπίκλη-ρος); fragment nepoznate komedije
- *Sudionici svetkovine* (Πανηγυρισταί)

DIOKLO iz Atene (Διοκλῆς), 5. st. pr.n.e. Autor kojega Suda ubraja u staru komediju. Poznato je 5 naslova i malen broj fragmenata.

- *Bakhantice* (Βάκχαι), *More* (Θάλαττα), *Kiklopi* (Κύκλωπες) (?), *Pčele* (Μέλιτται)
- *Tijest* (Θυέστης), *San* (Ὀνειρος)

DIOKSIP (Διώξιππος), nepoznato vrijeme. Pjesnik nove komedije.

- *Protusvodnik* (Ἀντιπορνοβοσκός), *Blago* (Θησαυρός), *Pisac ronjivosti* (Ἱστοριογράφος), *Srebrnoljubac* (Φιλάργυρος)
- *Pravdaš* (Διαδικαζόμενος)

DIONISIJAD (Διονυσιάδης), 3. st. pr.n.e. Tragičar iz Tarsa, u aleksandrijsko doba ubrajan među vrhunske autore.

- nepoznato

DIONIZIJE I (Διονύσιος), 5/4. st. pr.n.e. Sirakuški tiranin i vladar Sicilije. Bavio se i pisanjem tragedija, te je 367. pr.n.e. osvojio u Ateni i jednu nagradu na natjecanju.

- *Adonis* (Ἄδωνις), *Alkmena* (Ἀλκμήνη), *Otkup Hektorova tijela* (Ἐκτορος λύτρα), *Leda* (Λήδα)

DIONIZIJE iz Sinope (Διονύσιος), nepoznato vrijeme. Pisac koji je vjerojatno pripadao srednjoj komediji.

- *Ranjen* (Ἀκοντιζόμενος), *Zakonoša* (Θεομοφόρος), *Istoimeni* (Ὀμώνυμοι), *Spasiteljka* (Σώζουσα); fragment nepoznate komedije
- *Lin* (Λίνος)

DIOPIT (Διοπέδης), 5. st. pr.n.e. Autor iz razdoblja stare komedije čije se ime, kao pobjednika na natjecanju, samo spominje na jednom natpisu u kamenu.

- nepoznato

DROMON (Δρόμων), nepoznato vrijeme. Pjesnik srednje komedije.

- *Sviratičica kitare* (Ψάλτρια)

E

EFIP (Ἐφιππος), 4. st. pr.n.e. Grčki pjesnik srednje komedije i pobjednik na Lenejskim igrama oko 370. pr.n.e. Dijelom ismijava mitološke a dijelom suvremene ličnosti (tiranin Dionizije, Platon).

- *Artemida* (Ἄρτεμις), *Busirid* (Βούσιρις), *Gerion* (Γηρύωνης), *Profit* (Ἐμπολή), *Efebi* (Ἐφηβοί), *Kirka* (Κίρκη), *Kidon* (Κύδων), *Brodolomac* (Ναυαγός), *Jednaki ili Oni koji nose kruh* (Ὀμοιοὶ ἢ Ὀβελιαφόροι), *Peltast* (Πελταστής), *Sarfo* (Σαρφώ), *Filira* (Φιλύρα); fragmenti nepoznatih komedija

EKFANTID (Ἐκφάντιδης), 5. st. pr.n.e. Grčki pjesnik stare komedije i četiri puta pobjednik na Dionizijskim igrama, prvi put 457/54. pr.n.e. Prvi se osobito izrugivao megarskoj komediji.

- *Satiri* (Σάτυροι)
- *Pokusi* (Πεῖραι) (?)

ENIJE, Kvint (Quintus Ennius), 239–169. pr.n.e. Rimski pjesnik, rodom iz Rudija u Kalabrijii, koji se ogledao u nekoliko književnih rodova (ep, satira, epigrami, prozne vrste), a između ostalog i u drami. Od 24 tragedije i 2 komedije sačuvalo se oko 400 stihova. U tragedijama se osobito ugledao u Euripida služeći se kontaminacijom i slobodnom preradom njegovih drama. Većinom je birao teme iz trojanskog ciklusa.

- tragedije: *Aleksandar* (Alexander), *Andromaha zarobljenica* (Andromache aechmalotis), *Ifigenija* (Iphigenia), *Medeja prognanica* (Medea exul), *Melanipa* (Melanippe), *Telef* (Telephus), *Ahilej* (Achilles), *Ajant* (Ajax), *Alkmeon* (Alcmeon), *Atamant* (Athamas), *Kresofont* (Cresphontes), *Erehtej* (Erechtheus), *Eume-*

nide (Eumenides), *Otkup Hektorova tijela* (Hectoris lytra), *Nemeja* (Nemea), *Feničanin* (Phoenix), *Telamon* (Telamo), *Tijest* (Thyestes), *Hekuba* (Hecuba), *Andromeda* (Andromeda); fragmenti nepoznatih tragedija

- pretekste: *Ambracija* (Ambracia), *Sabinjanke* (Sabinae); palijate: *Krčmarica* (Caupuncula), *Pankratist* (Pancratiastes)

EPIGEN iz Sikiona (Ἐπιγένης), 6. st. pr.n.e. Sastavljao je vjerojatno „tragičke kove“, preteče tragedija.

- nepoznato

EPIHARMO (Ἐπίχαρμος), kraj 6 – početak 5. st. pr.n.e. Grčki komediograf, glavni predstavnik sicilske komedije i začetnik toga književnog roda. Živio je i djelovao u Sirakuzi pod tiranima Hijeronom i Gelonom. Komedije su pisane dorskim dijalektom, i u njima nije bilo kora. E. ismijava mitske junake (Heraklo, Odisej) prikazujući ih kao proždrljivce, lopove i sl., ali i osobe iz suvremenog svijeta. Prvi je na scenu doveo lik parazita. Komičke je efekte postizavao osobito smjelim jezičkim kalamburima, a djela su mu obilovala sentencijama. Utjecao je na razvoj antičke komedije. Poznato nam je 37 naslova od kojih su dva vjerojatno druga prerada prvog izdanja.

- *Alkionej* (Ἀλκιωνεύς), *Amik* (Ἄμικος), *Bakhantice* (Βάκχαι), *Busirid* (Βούσειρις), *Dionizi* (Διώνισοι), *Hebina svadba* (Ἴβης γάμος)/druga prerada: *Muze* (Μούσαι)/, *Heraklo i rojas* (Ἡρακλῆς ὁ ἐπὶ τὸν ζωστήρα), *Heraklo kod Fola* (Ἡρακλῆς ὁ παρ' Φόλω), *Kiklop* (Κύκλωψ), *Veseljaci ili Hefest* (Κωμασταὶ ἢ Ἡφαιστος), *Odisej prebjeg* (Ὀδυσσεὺς αὐτόμολος), *Odisej brodolomac* (Ὀδυσσεὺς ναυαγός), *Pira i Prometej* (Πύρρα καὶ Προμηθεὺς) /druga prerada: *Deukalion* (Δευκαλίων)/, *Sirene* (Σειρήνες), *Skiron* (Σκίρων), *Sfinga* (Σφίγξ), *Trojanci* (Τρώες), *Filoktet* (Φιλοκτήτης), *Zemlja i More* (Γᾶ καὶ Θάλασσα), *Govor i Gonrokanje* (Λόγος καὶ Λογῶνα), *Seljak* (Ἀγρωστῆς), *Megarida* (Μεγαρίς), *Gledaoci* (Θεαροί), *Perzijanci* (Πέρσαι), *Lonci* (Χύτραι), *Trideseti dani u mjesecu* (Τριακάδες); fragmenti nepoznatih komedija

- *Otmice* (Ἀρπαγαί), *Nada ili Bogatstvo* (Ἐλπίς ἢ Πλοῦτος), *Pobjednički* (Ἐπιώκιος), *Mjeseci* (Μῆνες), *Otoci* (Νᾶσοι), *Kobasica* (Ὀρύα), *Perijal* (Περίαλλος), *Majmun* (Πίθων), *Plesači* (Χορευταί)

EPIKRAT (Ἐπικράτης), početak 4. st. pr.n.e. Grčki pjesnik srednje komedije, rodom iz Ambrakije. Poznato nam je 5 naslova i sačuvano 11 fragmenata. U 11. fragmentu prikazuje Platona i njegove učenike kako diskutiraju sjedeći u bundevi.

- *Amazonke* (Ἀμαζόνες), *Antilaída* (Ἀντιλαΐς), *Težak za prodaju* (Δύσπρατος), *Trgovac* (Ἐμπορος), *Kolo* (Χόρος); fragmenti nepoznatih komedija

EPILIK (Ἐπίλυκος), nepoznato vrijeme. Pjesnik stare ili srednje komedije.

- *Dječarac* (Κωραλίσκος); fragmenti nepoznatih komedija

EPINIK (Ἐπίνικος), nepoznato vrijeme. Grčki pjesnik nove komedije.

- *Mnesiptolem* (Μνησιπτόλεμος), *One koje podmeću* (Ἵποβαλλόμεναι)

ERIF (Ἐριφος), nepoznato vrijeme. Grčki pjesnik srednje komedije.

- *Eol* (Αἰόλος), *Melibeja* (Μελίβοια), *Peltast* (Πελταστής)

ESHIL (Αἰσχύλος), 525–456. pr.n.e. Dramski pjesnik, tvorac klasične grčke tragedije. Uvođenjem drugog glumca i povećanjem dijaloga na račun kora stvorio je od lirske kantate pravu dramu. Napisao je oko 70 tragedija i 20 satirskih drama od čega se sačuvalo 7 tragedija i skupina fragmenata. Za života je na natjecanjima trinaest puta dobio prvu nagradu, a nakon smrti drame su mu još dvanaest puta osvajale prvo mjesto. Sadržaje uzima iz epa da bi kroz likove bogova i heroja punih plemenitosti ili strasti prikazao borbu dobra i zla, pravde i nepravde. Jedino je u *Perzijancima* obradio suvremene događaje. Drame mu se odlikuju uzvišenim stilom i bogatstvom pjesničkog jezika.

- *Agamemnon* (Ἀγαμέμνων), *Žrtva na grobu* (Χοηφόροι), *Eumenide* (Εὐμενίδες), *Perzijanci* (Πέρσαι), *Sedmorica pod Tebom* (Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβαις), *Okovani Prometej* (Προμηθεὺς δεσμώτης), *Pribje-*

garke (Ἰκέτιδες)

- *Finej* (Φινεύς), *Glauko iz Potnije* (Γλαῦκος Ποτνιεύς), *Laj* (Λάιος), *Edip* (Οἰδίπους), *Oslobođeni Prometej* (Προμηθεὺς λυόμενος), *Prometej vatronoša* (Προμηθεὺς πυρφόρος), *Egipćani* (Αἰγύπτιοι), *Priredivači bračne ložnice* (Θαλαμοποιοί), *Danaide* (Δαναίδες), *Mirmidonci* (Μυρμιδόνες), *Nereide* (Νηρείδες), *Frižani ili Otkup Hektorova tijela* (Φρύγες ἢ Ἐκτορος λύτρα), *Presuda oružja* (Ὀπλων κρίσις), *Tračanke* (Θρησσαι), *Salaminjanke* (Σαλαμίνια), *Vodiči duša* (Ψυχαγωγοί), *Penelopa* (Πηνελόπη), *Sakupljači kostiju* (Ὀστολόγοι), *Tenet* (Τένης) (?), *Filoktet* (Φιλοκτήτης), *Memnon* (Μέμνων), *Vaganje duša* (Ψυχοστασία), *Karani ili Europa* (Κάρες ἢ Εὐρώπη), *Palamed* (Παλαμήδης), *Ifigenija* (Ἰφιγένεια), *Edonci* (Ἰδονοί), *Basarke* (Βασάραι), *Mladići* (Νεανίσκοι), *Semela* (Σεμέλη), *Pentej* (Πενθεύς), *Grebenarke* (Ξάντριαι), *Bakhe* (Βάκχαι), *Heraklidi* (Ἡρακλεΐδαι), *Mižani* (Μυσοί), *Telef* (Τήλεφος), *Nioba* (Νιόβη), *Argivke* (Αργεΐαι), *Eleuzinjani* (Ἐλευσίνιοι), *Epigonoi* (Ἐπίγονοι), *Forčinove kćeri* (Φορκίδες), *Argo* (Αργώ), *Perebidanke* (Περραιβίδες), *Iksion* (Ἰξίων), *Kćeri Sunca* (Ἡλιάδες), *Streljačice* (Τοξοτίδες), *Svećenice* (Ἱέρειαι), *Oritija* (Ὀρείθυια), *Krećanke* (Κρήσσαι), *Etnjanke* (Αἰτναΐαι), *Atamant* (Αθάμας), *Sizif bjegunac* (Σίσυφος ὁ δραπέτης), *Sizif kotrljač kamena* (Σίσυφος πετροκλιστής); satirske igre: *Protej* (Πρωτεύς), *Prometej vatropalnik* (Προμηθεὺς πυρκαεύς), *Sfinga* (Σφίγξ), *Amimona* (Ἀμμύμνη), *Likurg* (Λυκοῦργος), *Glasnici* (Κήρυκες), *Lav* (Λέων), *Potezači mreža* (Δικτυοῦλκοι), *Kabirani* (Κάβειροι), *Gledaoci ili Posjetioči Istmaskih igara* (Θεωροί ἢ Ἰσθμιασταί), *Morski Glauko* (Γλαῦκος Πόντιος), *Kerkion* (Κερκίων); fragmenti nepoznatih drama
- *Lemnjani* (Λήμνιοι), *Hipsipila* (Ἰψιπύλη), *Etnjanke* (Αἰτναΐαι) (?), *Atalanta* (Ἀταλάντη), *Kalisto* (Καλλιστώ), *Nemeja* (Νεμέα), *Pratioči* (Προπομποί), *Sveprimac* (Πολυδέκτης), *Hraniteljice* (Τροφοί), *Frigijski...* (Φρυγιοί...), *Alkmene* (Ἀλκμήνη) (?), *Labud* (Κύκνος) (?); satirska igra: *Kirka* (Κίρκη)

EUAG (Εὐάγης), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf.

○ nepoznato

EUANGEL (Εὐάγγελος), nepoznato vrijeme. Grčki pjesnik nove komedije.

● *Ona koja diže korpenu* (Ἀνακαλυπτομένη)

EUBUL (Εὐβουλος), početak 4. st. pr.n.e. Atenski pjesnik srednje komedije. Od 104 komedije znamo 56 naslova. U pola od njih parodira mit ili pojedine tragedije, a ostale govore o heterama ili određenim društvenim tipovima i karakterima. Šest puta je pobijedio na Lenejskim igrama.

- *Ankilion* (Ἀγκιλίων), *Anhiz* (Ἀγχίστης), *Amalteja* (Ἀμάλθεια), *Ponono srašeni* (Ἀνασφόμενοι), *Antiopa* (Ἀντιόπη), *Impotentni* (Ἄστυτοι), *Zora* (Αὔρη), *Belefont* (Βελλεροφόντης), *Ganimed* (Γανυμήδης), *Glauko* (Γλαῦκος), *Dedal* (Δαίδαλος), *Damalijska* (Δαμαλία), *Deukalion* (Δευκαλίων), *Dionizije* (Διονύσιος), *Dolon* (Δόλων), *Mir* (Εἰρήνη), *Europa* (Εὐρώπη), *Jeka* (Ἥχώ), *Iksion* (Ἰξίων), *Ion* (Ἴων), *Raznosači košara* (Καλαθηφόροι), *Kampilion* (Καμπυλίων), *Zaljepljen* (Κατακολλώμενος), *Kerkopi* (Κέρκωπες), *Koridal* (Κορυδαλός), *Kockari* (Κυβευταί), *Lakedemonjani ili Leda* (Λάκωνες ἢ Λήδα), *Medeja* (Μήδεια), *Mlinarica* (Μυλωνάρης), *Mižani* (Μυσοί), *Nanion* (Νάννιον), *Nausikaja* (Ναυσικάα), *Kokica* (Νεοττίς), *Ksut* (Ξούθος), *Odisej ili Oni koji sve vide* (Ὀδυσσεὺς ἢ Πανόπται), *Edip* (Οἰδίπους), *Enomaj ili Pelop* (Ὠνόμαος ἢ Πέλοψ), *Sretnica* (Ὀλβία), *Ortan* (Ὀρθάνης), *Pamfil* (Πάμφιλος), *Noćna svetkovina* (Παννυχίς), *Parmenisk* (Παρμενίσκος), *Lutka* (Πλαγγών), *Svodnik* (Πορνοβοσκός), *Prokrida* (Πρόκρις), *Općenje ili Labud* (Προσοῦσια ἢ Κύκνος), *Semela ili Dionis* (Σεμέλη ἢ Διώνυσος), *Prodavačice vijenaca* (Στεφανοπώλιδες), *Sfingokarion* (Σφινγοκαρίων), *Dojilje* (Τιτθαί), *Titani* (Τῖτάνες), *Feniks* (Φοῖνιξ), *Harite* (Χάριτες), *Hrisila* (Χρυσίλλα), *Sviračica kitare* (Ψάλτρια); fragmenti nepoznatih komedija
- *Klepsidra* (Κλεψύδρα)

EUBULID (Εὐβουλίδης), nepoznato vrijeme. Grčki pjesnik srednje komedije.

● *Veseljaci* (Κωμασταί)

○ *Prodaja Diogena* (Διωγέουσι πρᾶσις)

EUDOKS (Εὐδοξος), nepoznato vrijeme. Grčki pjesnik nove komedije.

● *Karetan* (Ναύκληρος), *Podmetnut* (Ἰποβλημαῖος)

EUEON (Εὐδαίων), 5. st. pr.n.e. Sin Eshilov, prema Sudi i sam pisac tragedija.

○ nepoznato

EUET (Εὐέτης), 5. st. pr.n.e. Atenski komediograf kojeg spominje Suda.

○ nepoznato

EUFRANT (Εὐφραντος), kraj 4. st. pr.n.e. Grčki filozof, historičar i pisac tragedija, rodom iz Olinta.

○ nepoznato

EUFORION (Εὐφορίων), 5. st. pr.n.e. Grčki tragičar, Eshilov sin. Četiri je puta odnio pobjedu prikazujući tragedije svog oca nakon njegove smrti.

○ nepoznato

EUFRON (Εὐφρών), 3. st. pr.n.e. Grčki pjesnik nove komedije od kojega se sačuvalo 9 naslova i 11 fragmenata.

● *Brača* (Ἀδελφοί), *Uvrede* (Αισχρά), *Ona koja vraća* (Ἀποδιδοῦσα), *Blizanci* (Δίδυμοι), *Skupština bogova* (Θεῶν ἀγορά), *Gledaoci* (Θεωροί), *Muze* (Μούσαι), *Povjerenja* (Παραδιδόμενη), *Prijatelji efebi* (Συνεφεῖς); fragmenti nepoznatih komedija

EUFRONIJE 1. (Εὐφρώνιος), 5. st. pr.n.e. Grčki pjesnik stare komedije. Pobijedio na Dionizijama 458. pr.n.e.

○ nepoznato

EUFRONIJE 2. (Εὐφρώνιος), 3. st. pr.n.e. Helenistički tragičar iz aleksandrijske pjesničke plejade.

○ nepoznato

EUKSENID (Εὐξενίδης), 5. st. pr.n.e. Atenski komediograf kojeg spominje Suda.

○ nepoznato

EUNIK (Εὐνικός), nepoznato vrijeme. Grčki pjesnik stare komedije.

● *Anteja* (Ἄντεια)

EUPOLID (Εὐπολις), 446–411. pr.n.e. Grčki komediograf, rodom iz Atene, uz Kratina i Aristofana klasik stare atičke komedije. Znamo naslove 19 komedija. Pobijedio je triput na Lenejskim i četiri puta na Dionizijskim igrama. Svoju je snagu iskazao prvenstveno u političkoj satiri napadajući oštro atensku politiku svoga vremena i pojedince koji su je vodili (Periklo, Kleon i dr.).

● *Koze* (Αἴγες), *Civili* (Ἀσπράρευτοι), *Autolik* (Ἀυτολόκος), *Posvećeni* (Βαπταί), *Općine* (Δήμοι), *Dijada* (Διάς), *Onaj koji održava na životu* (Διατῶν), *Heloti* (Ἑλλωτες), *Krađe* (Κλοπαί), *Udvorice* (Κόλακες), *Lakedemonjani* (Λάκωνες), *Marikant* (Μαρκᾶς), *Mladi Mjeseci* (Νουμηνία), *Gradovi* (Πόλεις), *Prospalčani* (Προσπάλτωι), *Taksijarsi* (Ταξίαρχοι), *Prijatelji* (Φίλοι), *Zlatna doba* (Χρυσοῦν γένος)

○ *Kršitelji zakona* (Ἰβριστοδίκαι)

EURIPID 1. (Εὐριπίδης), 6/5. st. pr.n.e. Atenski tragičar, stariji od Euripida 2. Prema Sudi napisao je 12 tragedija, a pobijedio je dvaput.

○ *Orest* (Ὀρέστης), *Medeja* (Μήδεια), *Polijsena* (Πολυξένη)

EURIPID 2. (Εὐριπίδης), 485/4–407/6. pr.n.e. Posljednji u trolistu klasika grčke tragedije. Rodio se na Salamini a umro je u Peli, na dvoru makedonskog kralja Arhelaja. Spjevao je prema Sudi 92, a prema Varonu 75 tragedija. Potpuno se sačuvalo 18 drama (17 tragedija i jedna satirska igra) te tragedija *Rez*, za koju nije sigurno da je njegova. Osim toga posjedujemo fragmente 54 tragedije. Prvu je nagradu odnio četiri puta za života i jedanput posmrtno. Euripid se za razliku od svojih prethodnika Eshila i Sofokla udaljava od tradicije (osobito u mitu i religiji) i okreće običnom čovjeku. Sva pitanja ljudske duše i čovjekova društvenog stanja i djelovanja nalaze odraza u E. tragedijama. Osobito je poznat po obradi ženskih likova. Omiljeno mu je sredstvo *deus ex machina*. Najviše je od grčkih tragičara utjecao na kasniju evropsku dramu.

- **Alkestida** ('Αλκηστις), **Andromaha** ('Ανδρομάχη), **Bakhe** (Βάκχαι), **Elektra** ('Ηλέκτρα), **Feničanke** (Φοίνισσαι), **He-kaba** ('Εκάβη), **Helena** ('Ελένη), **Heraklo** ('Ηρακλής), **Heraklidi** ('Ηρακλειδαι), **Pribjegarka** ('Ικέτιδες), **Hipolit** ('Ιππόλυτος), **Ifigenija u Aulidi** ('Ιφιγένεια ή εν Αυλίδι), **Ifigenija u Tauridi** ('Ιφιγένεια ή εν Ταυροίς), **Ion** ('Ιων), **Medeja** (Μήδεια), **Orest** ('Ορέστης), **Trojanke** (Τρωάδες), **Rez** ('Ρήσος) (?); satirska igra: **Kiklop** (Κύκλωψ)
- **Aleksandar** ('Αλέξανδρος), **Alkmena** ('Αλκμήνη), **Alkmeon u Psofidi** ('Αλκμέων ό διά Ψωφίδος), **Antiora** ('Αντιόπη), **Arhelaj** ('Αρχέλαος), **Tezej** (Θησεύς), **Kresfont** (Κρεσφόντης), **Krečani** (Κρήτες), **Uhvačena Melanipa** (Μελανίπη ή δεσμώτης), **Mudra Melanipa** (Μελανίπη ή σοφή), **Meleagar** (Μελέαγρος), **Edip** (Οιδίπους), **Telef** (Τήλεφος), **Hipsipila** ('Ήψιπύλη), **Faetont** (Φαέθων), **Eol** (Αἴολος), **Skriani** (Σκίριαι), **Hrisip** (Χρύσιππος), **Temen** (Τήμενος), **Egej** (Αἰγεύς), **Alkmeon u Korintu** ('Αλκμέων ό διά Κόρινθον), **Alora** ('Αλόπη), **Andromeda** ('Ανδρομέδα), **Antigona** ('Αντιγόνη), **Zora** (Αἴγιη), **Belerofont** (Βελλεροφόντης), **Danaja** (Δανάη), **Diktis** (Δίκτυς), **Erehtej** ('Ερεχθεύς), **Hipolit 1.** ('Ιππόλυτος), **Ino** ('Ινώ), **Iksion** ('Ιξίων), **Krečanke** (Κρήσσαι), **Likimnije** (Λικίμνιος), **Enej** (Οιδεύς), **Enomaj** (Οινόμαος), **Palamed** (Παλαμήδης), **Pelej** (Πηλεύς), **Pelijine kćeri** (Πεελιάδες), **Filoktet** (Φιλοκτήτης), **Feniks** (Φοῖνιξ), **Friks** (Φρίξος), **Plisten** (Πλεισθένης), **Poliid** (Πολύειδος), **Protesilaj** (Πρωτεσίλαος), **Stenebeja** (Σθενέβεια), **Temenidi** (Τημενίδαι), **Tijest** (Θυέστης), **Kadmo** (Κάδμος) (?), **Mižani** (Μύσοι) (?), **Piritoj** (Περίθοος) (?), **Radamant** ('Ραδάμανθος) (?), **Tenet** (Τέννης) (?); satirske igre: **Autolik** (Αὐτόλυκος), **Busirid** (Βούσειρις), **Euristej** (Εὐρύσθεύς), **Sizif** (Σίσυφος), **Skiron** (Σκείρων), **Silej** (Συλεύς); fragmenti nepoznatih tragedija
- **Epej** ('Επειός), **Lamija** (Λαμία) (?); satirska igra: **Zeteoci** (Θερισται)

EURIPID 3. (Εὐριπίδης), 5/4. st. pr. n.e. Mlađi sin Euripida 2. Nakon očeve smrti izveo **Ifigeniju u Aulidi**, **Alkmeona** i **Bakhe**.
○ nepoznato

EUTIKLO (Εὐθυκλῆς), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf vjerojatno stare komedije.

- **Pokvarenjaci ili Pismo** ('Ασπυτοι ή 'Επιστολή), **Atalanta** ('Αταλάντη)

F

FENIKID (Φοινικίδης), 3. st. pr.n.e. Pjesnik nove komedije.

- **Frulašice** (Αὐλητρίδες), **Mrska** (Μισομένη), **Filarh** (Φίλαρχος); fragmenti nepoznatih komedija

FEREKTRAT (Φερεκράτης), 2. pol. 5. st. pr.n.e. Atenski glumac i pjesnik stare komedije. Jedanput pobjednik na Dionizijskim i dvaput na Lenejskim igrama. Njegov je žalac uperen osobito protiv loših pjesnika i muzičara te protiv hetera. Obradivao je i mitološke teme. Sačuvano je 18 naslova s fragmentima. Dao je ime stihu **ferekrateju**.

- **Čestiti** ('Αγαθοί), **Divljaci** ('Αγριοι), **Prebjezi** (Αὐτόμολοι), **Starice** (Γράες), **Učitelj robova** (Δουλοδιδάσκαλος), **Zaboravan ili More** ('Επιλήσιμων ή Θάλασσα), **Peć ili Noćna svetkovina** ('Ιπνός ή Παννυχίς), **Korijano** (Κοριαννώ), **Riblj drob** (Κραπάταλοι), **Blebetanja** (Λήροι), **Rudari** (Μεταλλῆς), **Doseljenici** (Μέτοικοι), **Mrvoljudi** (Μυρμηκάνθρωποι), **Perzijanci** (Πέρσαι), **List** (Περάλη), **Kraljevska vlada** (Τυραννίς), **Hiron** (Χείρων), **Lažni Heraklo** (Ψευδηρακλῆς); fragmenti nepoznatih komedija

FILEMON (Stariji) (Φιλῆμων), oko 361 – oko 263. pr.n.e. Uz Menandra i Difila najznačajniji predstavnik nove komedije. Rodom iz Sola u Kilikiji ili iz Sirakuze živio je i djelovao u Ateni. Jedanput pobjednik na Dionizijskim i triput na Lenejskim igrama. Napisao je 97 komedija od kojih se sačuvalo 64 naslova. Po Plautovim (v.) preradama triju njegovih komedija (**Trgovac**, **Blago** – u Plauta **Trogroška** – i **Sablast**) čini se da je više pazio na intrigu i komične situacije nego na crtanje karaktera.

- **Prostak** ('Αγροικος), **Lakrdijaš** (Αγύρτης), **Braća** (Αδελφοί), **Etoljanin** (Αιτωλός), **Razotkrivač** (Ανακαλύπτων), **Ponavljačica** (Ανανεομένη), **Ljudomora**

(Ανδροφόνος), **Isposnik** (Αποκατερωών), **Bez domovine** ('Απολις), **Ugrabljen** (Αρπαζόμενος), **Frulaš** (Αὐλητής), **Babilonac** (Βαβυλώνιος), **Brak** (Γάμος), **Priručno sredstvo** ('Εγχειρίδιον), **Trgovac** ('Εμπορος), **Onaj koji se iseljava** (Εξοικαζόμενος), **Parničar** ('Επιδικαζόμενος), **Eurip** (Εὐριπος), **Igrači** ('Εφεδρίται), **Efeb** ('Εφηβος), **Heroji** ('Ηρωες), **Tebanci** (Θηβαῖοι), **Blago** (Θησαυρός), **Vratar** (Θυρωρός), **Liječnik** ('Ιατρός), **Dioničari** (Κοωνοί), **Korinčanka** (Κορωνθία), **Onaj koji pridolazi ili Jušica** (Μετιών ili Ζωμίον), **Preljubnik** (Μοιχός), **Mirmidonci** (Μυρμιδόνες), **Mistida** (Μύστις), **Neera** (Νέαира), **Djelitelji** (Νεμόμενοι), **Nezakoniti sin** (Νόθος), **Noć** (Νύξ), **Pankratijast** (Παγκρατιαστής), **Djetešce** (Παιδάριον), **Djeca** (Παῖδες), **Palamed** (Παλαμήδης), **Svetkovina** (Πανηγυρίς), **Onaj koji će pridoći** (Παρευιών), **Ošišan smolom** (Πιττοκοπούμενος), **Krilce** (Πτερύγιον), **Prosjakinja ili Rođanka** (Πτωχή ή 'Ροθία), **Pir** (Πύρρος), **Vatronoša** (Πυρφόρος), **Dragulj** (Σάρδιος), **Sicilac** (Σικελικός), **Vojnik** (Στρατιώτης), **Zajedno u smrti** (Συναποθνήσκοντες), **Prijatelj efeb** (Συνεφέβος), **Podmetnut** ('Τποβολωμένος), **Sablast** (Φάσμα), **Filozofi** (Φιλόσοφοι), **Udovica** (Χήρα); fragmenti nepoznatih komedija

- **Laskavac** (Κόλαξ)

FILEMON (Mlađi) (Φιλῆμων), 1. pol. 3. st. pr.n.e. Grčki pjesnik nove komedije, sin Filemona Starijeg (v.). Šest puta pobjednik na Dionizijskim igrama. Od 54 komedije nije sačuvan niti jedan naslov, već samo oskudni fragmenti.

- 2 fragmenta nepoznatih komedija

FILEMON (Φιλῆμων), oko 180. pr.n.e. Grčki komediograf, pobjednik na Dionizijskim igrama 185. pr.n.e.

- **Djevojka iz Mileta** (Μιλησία)

FILETER (Φιλέταμος), prva polovica 4. st. pr.n.e. Grčki pjesnik srednje komedije, navodno Aristofanov sin. Dvaput je pobijedio na Lenejskim igrama. Od dvadesetak komedija poznato je 13 naslova od kojih se dva pripisuju Nikostratu (v.). Sačuvani su fragmenti pretežno mitološkog karaktera.

- **One koje slave Adonisu svetkovinu** (Αδωνιάζουσαι), **Antil** ('Αντυλλος) (?), **Asklepije** (Ασκληπιός), **Atalanta** ('Αταλάντη), **Ahilej** (Αχιλλεύς), **Razvratnik** (Κορωθιαστής), **Lovkinja** (Κυνηγίς), **Nosači zubalja** (Λαμπαδηφόροι), **Melagar** (Μελέαγρος), **Mjeseci** (Μήνες), **Enopion** (Οινόπιων) (?), **Terej** (Τηρεύς), **Ljubitelj frule** (Φίλαυλος); fragmenti nepoznatih komedija

FILIK s **Kerkire** (Φίλικος), 3. st. pr.n.e. Grčki pjesnik i pisac tragedija. Od 42 tragedije, koliko ih spominje Suda, sačuvani su ostaci samo jedne historijske drame.

- **Temistoklo** (Θεμιστοκλῆς)

FILILIJE (Φιλύλλιος), 5/4. st. pr.n.e. Atenski komediograf na prijelazu stare u srednju komediju. Jedanput pobjednik na Lenejskim igrama.

- **Egej** (Αἰγεύς), **Zora** (Αἴγιη), **Antija** ('Αντιαι), **Dvanaesta** (Δωδεκάτη), **Heraklo** ('Ηρακλῆς), **Gradovi** (Πόλεις), **Kopač bunara** (Φρεωρύχος); fragmenti nepoznatih komedija

- **Pralje ili Nausikaja** (Πλύντρηαι ή Ναυσικάα), **Atalanta** ('Αταλάντη) (?), **Helena** ('Ελένη) (?)

FILIPID (Φιλιπίδης), kraj 4. st. pr.n.e. Atenski pjesnik nove komedije. Jedanput pobjednik na Dionizijskim i više puta na Lenejskim igrama. Od 45 djela poznajemo 15 naslova i 39 fragmenata.

- **One koje slave Adonisu svetkovinu** (Αδωνιάζουσαι), **Amfijaraj** (Αμφιάραος), **Ponavljanje** (Ανανέωσις), **Rasipništvo** (Αργυρίου αφανισμός), **Frule** (Αἰλοί), **Lakijade** (Λακιάδαι), **Mučenica** (Βασανιζόμενη), **Svodnik** (Μαστροπός), **Olinčanka** ('Ολυνητία), **One koje zajedno plove** (Συμπλέουσαι), **Ljubibraća** (Φιλάδελφοι), **Atenofil** (Φιλαθήναιος), **Srebrroljubac** (Φιλάργυρος), **Vlastoljubac** (Φίλαρχος), **Ljubieuripid** (Φιλευριπίδης); fragmenti nepoznatih komedija

FILISK (Φίλικος), 4. st. pr.n.e. Grčki pjesnik srednje komedije. Rado je obradivao temu božjih potomaka.

- **Srebrroljupci** (Φιλάργυροι); fragmenti nepoznatih komedija

- *Adonis* ("Αδωνις), *Zeusovi potomci* (Διὸς γοναί), *Temistoklo* (Θεμιστοκλήης), *Olimp* ("Ολυμπος), *Panovi potomci* (Πανὸς γοναί), *Potomci Herma i Afrodite* ("Ερμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γοναί), *Potomci Artemide i Arolona* (Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος γοναί)

FILISTION (Φιλιστών), nepoznato vrijeme. Grčki pjesnik nove komedije.

- nepoznato

FILOKLO (Stariji) (Φιλοκλήης), 5. st. pr.n.e. Grčki tragičar, Eshilov nećak. Napisao je 100 tragedija, a znamo za 7 naslova. Često izrugivan od komediografa zbog opora stila. S nepoznatom tragedijom osvojio je prvu nagradu ispred Sofoklova *Kralja Edipa*.

- *Erigona* ("Εριγόνη), *Nauplij* (Ναύπλιος), *Edip* (Οιδίπους), *Enej* (Οινεύς), *Prijam* (Πρίαμος), *Penelopa* (Πηνελόπη), *Filoktet* (Φιλοκτήτης)

FILOKLO (Mlađi) (Φιλοκλήης), 3. st. pr.n.e. Grčki tragičar koji je 240. pr.n.e. svojom dilogijom osvojio 2. mjesto.

- *Friks* (Φρίξος), *Edip* (Οιδίπους), *Ranjenik* (Τραυματίας)

FILONID (Φιλωνίδης), 2. pol. 5. st. pr.n.e. Grčki pjesnik stare komedije, pobjednik na Lenejskim i Dionizijskim igrama. Bio je režiser više Aristofanovih komedija.

- *Dvoličnici* (Κόθορνοι); fragmenti nepoznatih komedija
- *Ljubidrug* (Φιλέταρος), *Kola* (Ἀπήνη)

FILOSTEFAN (Φιλοστέφανος), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf kojeg spominje Atenej.

- *Deljanin* (Δήλιος)

FORMID ili **Form** (Φόρμις ili Φόρμος), suvremenik Epiharmov (v.). Uz Epiharma smatran začetnikom komedije.

- *Admet* ("Αδμητος), *Alkinoj* (Ἀλκίνοος), *Alkioni* (Ἀλκίονες), *Pustošenje Troje* ("Ιλίου πόρθησις), *Konj* ("Ἴππος), *Kefej* ili *Kefaleja* (Κηφεύς ili Κεφάλαια), *Perzej* (Περσεύς)

FRINIH 1. (Φρύνιχος), kraj 6/ početak 5. st. pr.n.e. Atenski tragičar, prethodnik Eshilov.

Prvi je navodno uveo u dramu ženske uloge, a slovi i kao pronalazač stiha tetrametra. Prvi je za temu drame uzeo suvremene događaje (*Zauzeće Mileta*, *Feničanke*). U ovu posljednju ugledao se Eshil (v.) pišući svoje *Perzijance*.

- *Egipćani* (Αιγύπτιοι), *Alkestida* ("Ἀλκιστής), *Danaide* (Δαναίδες), *Zauzeće Mileta* (Μιλῆτου ἄλωσις), *Pleuronjanke* (Πλευρώνια), *Tantal* (Τάνταλος), *Troil* (Τρωίλος) (?)
- *Akteon* (Ἀκταίων), *Antej ili Libijci* ("Ἄνταιος ἢ Λίβυες), *Pravednici ili Perzijanci ili oni koji zajedno sjede* (Δίκαιοι ἢ Πέρσαι ἢ Σύνθωκοι), *Feničanke* (Φοίνισσαι)

FRINIH 2. (Φρύνιχος), 5. st. pr.n.e. Grčki pjesnik stare komedije, pobjednik na Lenejskim i Dionizijskim igrama. Uz političke, obrađuje rado teme iz pjesništva i muzike. U komediji *Muze* dao je lijep nekrolog Sofoklu, a u *Samotniku* je stvorio lik mizantropa.

- *Efijalt* ("Εφιάλτης), *Kon* (Κόννος), *Kron* (Κρόνος), *Veseljaci* (Κωμασταί), *Samotnik* (Μονότροπος), *Muze* (Μούσαι), *Uručeni* (Μύσται), *Čurači korova* (Πόστριαι), *Satiri* (Σάτυροι), *Tragedi ili Oslobođenici* (Τραγωδοὶ ἢ Ἀπελευθέροι); fragmenti nepoznatih komedija

FUNDANIJE, Gaj (Gaius Fundanius), 1. st. pr.n.e. Rimski vitez i komediograf kojeg spominje Horacije u *Satirama* I 10, 42 i II 8, 19.

- nepoznato

G

GRAKHO (Gracchus), 1. st. n.e. Rimski tragičar, možda identičan s G. kojeg spominje Tacit.

- *Tijest* (Thyestes), *Atalanta* (Atalante), *Pelijine kćeri* (Peliades)

H

HARIKLID (Χαρικλείδης), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf kojeg spominje Atenej.

- *Lanac* ("Ἄλυσις)

HEGEMON s *Tasa* ("Ηγήμων), grčki komediograf, suvremenik Kratinov (v.). Prema Aristotelu prvi je sastavljao parodije. Parodirao je uglavnom ep i tragedije. Pobjedio je na Panatenejskim igrama parodijom *Boj giganata*.

- *Filina* (Φιλίνη)

- *Boj giganata* (Γιγαντομαχία), *Kameleon* (Χαμαιλέων), *Polemon* (Πολέμων)

HEGESIP ("Ηγήσιππος), 3. st. pr.n.e. Grčki pjesnik nove komedije.

- *Braća* (Ἀδελφοί), *Ljubidruzi* (Φιλέταροι)

HELVIDIJE PRISKO (Helvidius Priscus), 1. st. n.e. Ubijen prema naredbi cara Domitijana jer mu se izrugivao u djelu *Paris i Enona*.

- *Paris i Enona* (Paris et Oenone)

HENIOH ("Ηνίοχος), 4. st. pr.n.e. Grčki pjesnik srednje komedije, rodom iz Atene. Pisao je komedije s političkom tendencijom.

- *Gorgone* (Γοργόνες), *Polieukt* (Πολιεύκτος), *Radoznalac* (Πολυπράγμων), *Trohil* (Τροχίλος); fragmenti nepoznatih komedija
- *Baštinica* ("Επίκληρος), *Torikij* (Θωρύκιον), *Ljubidrug* (Φιλέταρος), *Dvaput prevaren* (Δίς εξαπατώμενος)

HERAKLID ("Ηρακλείδης), nepoznato vrijeme. Grčki pjesnik srednje komedije.

- jedan fragment nepoznate komedije

HERAKLIT ("Ηράκλειτος), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf, možda identičan s Heraklidom (v.).

- *Gostoprimec* (Ξενίζων)

HEREMON (Χαιρήμων), oko 400. pr.n.e. Atenski tragičar (prema Sudi komičar) od kojeg je poznato 9 naslova (nekoliko satirskih igara?).

- *Ahilej Tersitoubojica* (Ἀχιλλεύς Θεραιτοκτόνος), *Alfisebeja* (Ἀλφειβία), *Dionis* (Διώνυσος), *Tijest* (Θυσέστης), *Ija* (Ἰώ), *Kentaur* (Κένταυρος), *Minijci* (Μινίαι), *Odisej* ("Οδυσσεύς), *Enej* (Οινεύς)

HERIL iz Atene (Χοιρίλος), 6. st. pr.n.e. Grčki tragičar, suparnik Pratine i Eshila. Osvojio je 13 pobjeda. Poznat nam je samo jedan naslov.

- *Alora* (Ἄλωπη)

HERMIP iz Atene ("Ερμιππος), 2. pol. 5. st. pr.n.e. Atenski pjesnik stare komedije. Jedanput pobjednik na Dionizijskim i četiri puta na Lenejskim igrama. Od 40 komedija sačuvano je 9 naslova. Dijelom napada suvremene političare (Periklo), a dijelom su mu komedije parodije mita i tragedija. Pisao je i jamba.

- *Atenini potomci* (Ἀθηναῖος γοναί), *Pekarice* (Ἀρτοποιίδες), *Sugrađani* (Δημόται), *Europa* (Εὐρώπη), *Bogovi* (Θεοί), *Kerkopi* (Κέρκωπες), *Mojre* (Μοίραι), *Vojnici* (Στρατιῶται), *Nosači* (Φορμόφοροι); fragmenti nepoznatih komedija

HERO(N)DA ("Ηρώδας ili "Ηρώνας), 3. st. pr.n.e. Grčki pjesnik mima s otoka Kosa. Zbog jampskog stiha (holijamb) u kojem su pisani nazivaju se i mimijambi. Najčešće su mu teme svodnici, ljubomorne žene, obrtnici, malograđanke itd. Pored vulgarnosti karakteristične za mim nastoji mu podati „učeni“ ton. Zbog svoje realističnosti važan je izbor za život onoga vremena.

- *Posrednica ili svodilja* (Προκκλῆς ἢ Μαστροπός), *Svodnik* (Πορνοβοσκός), *Učitelj* (Διδάσκαλος), *Žene koje u Asklepijevu hramu postavljaju zavjetni dar i prinose žrtve* (Ἀσκληπιῶ ἑνατιθεῖσαι καὶ θυσιάζουσαι), *Ljubomorna* (Ζηλότυπος), *Prijateljice ili Prisne* (Φιλιάζουσαι ἢ Ἰδιάζουσαι), *Postolar* (Σκπεύς)
- *Snoviđenje* ("Ενύπνιον), *Žene za doručkom* (Ἀπονησιζόμεναι), *Molpin* (Μολπεύς), *Pomagačice* (Συνεργαζόμεναι); fragmenti nepoznatih mima

HIONID (Χιονίδης), 5. st. pr.n.e. Atenski komediograf, poznat kao najstariji pjesnik antičke komedije. Pobjedio je na prvom službenom natjecanju 486. pr.n.e. Sačuvana su tri naslova i malobrojni fragmenti.

- *Junaci* ("Ηρωες), *Prosjaci* (Πτοχοί)
- *Perzijanci ili Asirci* (Πέρσαι ili Ασσύριοι)

HIPARH ("Ἰππαρχος), 3/2. st. pr.n.e. Grčki

komediofraf s prelaska srednje u novu komediju.

- *Ponono spašeni* (Ἀνασφόμενοι), *Slikar* (Ζωγράφος), *Taida* (Θαίς), *Noćna svetkovina* (Παννυχίς)

HOSIDIJE GETA (Hosidius Geta), 2. st. n.e. Suvremenik Tertulijanov koji je od Vergilijevih stihova sastavio tragediju o Mediji.

- *Medeja* (Medea)

I

IOFONT (Ἰοφών), 2. pol. 5. st. pr.n.e. Grčki tragičar, Sofoklov sin. Napisao je 50 drama i osvojio jedanput prvu i jedanput drugu nagradu. Znamo za 7 naslova.

- tragedije: *Ahilej* (Ἀχιλλεύς), *Telef* (Τήλεφος), *Akteon* (Ἀκταίων), *Razorenje Troje* (Ἰλίου πέρις), *Deksamen* (Δεξαμενός), *Bakhe ili Pentej* (Βάκχαι ἢ Πενθεύς); satirska igra: *Pjevači uz frulu* (Ἀλλωδοί)

132

ION s Hija (Ἴων), oko 490–422. pr.n.e. Grčki tragičar, liričar i filozof. Uz razne vrste lirskog pjesništva pisao je i tragedije, a vjerojatno i komedije. 428. pr.n.e. pobijedio je Euripida i Iofonta. Prema raznim izvorima napisao je 12, 30 ili 40 drama od čega je sačuvano 11 naslova i par fragmenata. Uvršten je u kanon grčkih tragičara.

- tragedije: *Agamemnon* (Ἀγαμέμνων), *Alkmena* (Ἀλκμήνη), *Arginci* (Ἀργεῖοι), *Euritova djeca* (Εὐρυτιδαί), *Laert* (Λαέρτης), *Velika drama* (Μέγα δράμα), *Teukro* (Τεῦκρος), *Feniks ili Enej* (Φοῖνιξ ἢ Οἰωεύς), *Feniks 2.* (Φοῖνιξ), *Posada* (Φρούρι); satirska igra: *Omfala* (Ὀμφάλη)

J

JUVENCIJE (Juventius), 2. st. pr.n.e. (?). Rimski komediograf iz Varonove generacije.

- *Prepoznata* (Anagnorizomene)

K

KALIJA (Καλλίας), 5. st. pr.n.e. Komediofraf iz Atene (stara komedija), manje uspje-

šan takmac Kratinov (v.). Od dvadesetak djela koliko mu pripisuju do nas je doprtek nekoliko fragmenata.

- *Atalanta* (Ἀταλάντη), *Kiklopi* (Κύκλωπες), *Sužnji* (Πεδήται); fragmenti nepoznatih komedija
- *Egipćanin* (Αἰγύπτιος), *Žabe* (Βάτραχοι), *Besposličari* (Σχολάζοντες)

KALIJA iz Atene (Καλλίας), oko 400. pr.n.e. Grčki pjesnik, autor neke parodije na školsku gramatiku, inače nepoznat.

- *Gramatička tragedija* (Γραμματική τραγωδία)

KANTAR (Κάνθαρος), 5. st. pr.n.e. Pjesnik iz Atene, predstavnik stare komedije. U Sudi je zabilježeno pet njegovih naslova.

- *Medeja* (Μήδεια), *Terej* (Τηρεύς), *Savezništvo* (Συμμαχία); fragmenti nepoznatih komedija
- *Mravi* (Μύρμηκες), *Slavuji* (Ἀηδόνες)

KARKIN (Stariji) (Καρκίνος), 5. st. pr.n.e. Atički tragičar, vjerojatno identičan s vojskovođom koga spominje Tukidid. Često ismijavan od Aristofana. Pripisuje mu se drama *Miševi*, a fragmenti nisu sačuvani.

- *Miševi* (Μῦες)

KARKIN (Mlađi) (Καρκίνος), 4. st. pr.n.e. Grčki tragičar, unuk prethodnoga. Dugo je boravio na dvoru Dionizija Mlađega u Sirakuzi. Od oko 160 tragedije, uglavnom s mitološkom tematikom, njih 11 je odnijelo pobjedu.

- *Ahilej* (Ἀχιλλεύς), *Aeropa* (Ἀερόπη), *Ajant* (Αἴας), *Amfijaraj* (Ἀμφιάραος), *Mandrobije* (Μανδρόβιος), *Medeja* (Μήδεια), *Edip* (Οἰδίπους), *Orest* (Ὀρέστης), *Semela* (Σεμέλη), *Tijest* (Θυέστης), *Terej* (Τηρεύς)

KATUL (Catullus), 1. st. n.e. Rimski pjesnik mima.

- *Sablasi* (Phasma), *Laureol* (Laureolus)

KEFISODOR iz Atene (Κηφισόδωρος), oko 400. pr.n.e. Grčki komediograf, pripada staroj komediji.

- *Amazonke* (Ἀμαζόνες), *Trofonije* (Τροφώνιος), *Svinja* (Ἔτος); fragmenti nepoznatih komedija
- *Antilaída* (Ἀντιλαίς)

KLEARH (Κλέαρχος), nepoznato vrijeme. Pjesnik srednje komedije. Ime mu se spominje na jednom natpisu među pobjedničkim komediografima.

- *Korinćani* (Κορινθιοί), *Pjevač uz kitaru* (Κιθαρωδός), *Pandrosa* (Πάνδροσος); fragmenti nepoznatih komedija

KRATET iz Atene (Κράτης), 5. st. pr.n.e. Grčki pjesnik i glumac, predstavnik stare komedije. Napušta lične napade i poruge svojstvene staroj komediji i gradi fabule univerzalne sadržaja.

- *Susjedi* (Γείτωνες), *Junaci* (ἥρωες), *Životinje* (Θηρία), *Lamija* (Λαμία), *Doseljenici* (Μέτοικοι), *Šale* (Παιδιά), *Gornjaci* (Ῥήτορες), *Samljani* (Σάμιοι), *Smionost* (Τόλμαιο); fragmenti nepoznatih komedija
- *Srebrtoljubac* (Φιλάργυρος), *Sužnji* (Πεδήται), *Blago* (Θησαυρός), *Ptice* (ὄρνυθες), *Dionis* (Διώνυσος)

KRATIN 1. (Κρατίως), 5. st. pr.n.e. Atenski komediograf, uvršten uz Aristofana i Eupolida među najznačajnije autore stare komedije. Svojim političkim i mitološkim parodijama požnjeo je velik uspjeh kod suvremenika, ističući se originalnošću, britkom i otvorenom kritikom, te izrazitim smislom za komično.

- *Arhilosi* (Ἀρχίλοχοι), *Govedari* (Βουκόλοι), *Busirid* (Βούσιρις), *Djevojke s Dela* (Δηλιάδες), *Školarina* (Διασκάλια), *Dionisaleksandar* (Διονυσιαλέξανδρος), *Odbjegle robinje* (Δραπετίδες), *Ljudi s Ide* (Ἰδαῖοι), *Euneidi* (Εὐνεῖδαι), *Tračanke* (Θραῖται), *Kleobuline* (Κλεοβουλῆαι), *Lakonci* (Λάκωνες), *Mekušci* (Μάλθακοι), *Nemeza* (Νέμεσις), *Zakoni* (Νόμοι), *Odiseji* (Ὀδυσσῆς), *Oni koji sve vide* (Πανόπται), *Pluti* (Πλοῦτοι), *Amfiktionska skupština* (Πυλαία), *Boca* (Πυτῶνη), *Satiri* (Σάτυροι), *Ljudi sa Serifa* (Σερίφιοι), *Trofonije* (Τροφώνιος), *Prezimnici* (Χεμαζόμενοι), *Hironi* (Χείρωνες), *Hore* (Ὠραι); fragmenti nepoznatih komedija

KRATIN 2. (Κρατίως), 4. st. pr.n.e. Grčki komediograf iz razdoblja srednje komedije. Pripisuje mu se 8 naslova. Djela su navodno obilovala ličnim aluzijama na suvremenike.

- *Giganti* (Γίγαντες), *Omfala* (Ὀμφάλη), *Teramen* (Θηραμένης), *Pitagorina učenicica* (Πυθαγορίζουσα), *Tarenćani* (Ταραντιῖοι), *Titani* (Τιτᾶνες), *Hiron* (Χείρων); fragmenti nepoznatih komedija

KRITIJA (Κριτίας), 5. st. pr.n.e. Grčki političar i pjesnik, vođa tridesetorice tirana u Ateni. Učenik je Sokrata i sofista. Pored ostaloga pisao je i tragedije od kojih znamo za jednu trilogiju s pridruženom satirskom igrom, a očuvano se i nekoliko fragmenata.

- *Tenes* (Τέννης), *Radamant* (Ῥαδάμανθους), *Piritoj* (Πειρίθοος), trilogija: *Sizif* (Σίσυφος), satirska igra

KRITON (Κρίτων), 2. st. pr.n.e. Grčki komediograf, jedan od posljednjih predstavnika srednje komedije.

- *Etoljani* (Αἰτωλοί), *Mesenija* (Μεσσηνία), *Ljubitelj rada* (Φιλοπράγμων)

KSENNARH (Ξέναρχος), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf iz razdoblja srednje komedije. Pisao je komedije karaktera i parodirao tragedije, o čemu svjedoči 8 sačuvanih naslova i nekoliko fragmenata.

- *Butalion* (Βουταλίων), *Blizanci* (Δίδυμοι), *Peterobojac* (Πένταθλος), *Grimizna halja* (Πορφύρα), *Prijap* (Πρίαπος), *Skiti* (Σκύθαι), *Vojnik* (Στρατιώτης), *Hipnos* (Ἵπνος)

KSENNARH sa Sicilije (Ξέναρχος), 5. st. pr.n.e. Grčki pjesnik mima, sin Sofrona iz Sirakuze (v.).

- nepoznato

KSENOFIL (Ξενοφίλος), 5/4. st. pr.n.e. Grčki komediograf, Atenjanin. Neki ga natpis spominje kao pobjednika na natjecanju oko 440. godine.

- nepoznato

KSENOFONT (Ξενοφών), nepoznato vrijeme. Atenski komediograf čija se pobjeda spominje kod Diogena Laertija.

- nepoznato

KSENNOKLO (Ξενοκλῆς), 5/4. st. pr.n.e. Grčki tragičar, sin Karkinov (v.). Svojom tetralogijom pobijedio je Euripida 415. pr.n.e. Aristofan u više navrata parodira njegove komade.

133

● tragedije: *Edip* (Οιδίπους), *Likaon* (Λυκάων), *Bakhantice* (Βάκχαι); satirska igra: *Atamant* (Ἄθαμας)

○ *Likimnije* (Λικίμνιος)

KURIJACIJE MATERNO (Curiatius Maternus), 1. st. Rimski govornik i pjesnik, porijeklom iz Galije. U tragedijama ne skriva svoje slobodoljubive nazore i mržnju prema tiraniji, te izaziva žestoko reagiranje javnosti. Fragmenti nisu sačuvani. U Tacitovu *Razgovoru o govornicima*, K. predstavlja tip angažiranog pjesnika.

○ *Tijest* (*Thyestes*), *Medeja* (*Medea*), *Katon* (*Cato*), *Domicije* (*Domitius*)

KVINKCIJE ATA, Tit (Titus Quinctius Atta), 2/1. st. pr.n.e. Rimski komediograf, uz Titinija i Afranija tvorac komedije s domaćom tematikom (*fabula togata*), uzetom iz života nižih slojeva.

● *Edilova žena* (*Aedilicia*), *Toplice* (*Aquae caldae*), *Savjetnica* (*Conciliatrix*), *Čestitanje* (*Gratulatio*), *Noćni rad* (*Lucubratio*), *Tete* (*Materterae*), *Megalezijске igre* (*Megalensia*), *Snaha* (*Nurus*), *Satira* (*Satura*), *Svekrva* (*Socrus*), *Svečanost zahvalnosti* (*Supplicatio*), *Regrut na putu* (*Tiro proficiscens*)

L

LABERIJE, *Decim* (Decimus Laberius), 1. st. pr.n.e. Rimski pjesnik, uz Publilija Sira najznačajniji autor književnog mima. Srećnim pučkim izrazom i smjelim političkim aluzijama, od kojih nije ostao pošteđen ni Cezar, osvojio je najširu publiku. Horacije ga stavlja uz bok Gaju Luciliju.

● *Efeb* (*Ephebus*), *Blizanci* (*Gemelli*), *Svadba* (*Nuptiae*), *Ribar* (*Piscator*), *Saturnalijske* (*Saturnalia*), *Sestre* (*Sorores*), *Djevojka* (*Virgo*), *Udvorica* (*Colax*), *Zlopamtilo* (*Cacommemon*)

LENTUL (Lentulus), carsko doba. Rimski pjesnik mima. Njegovo djelo *Ljudi iz Katanije* spominje se kod crkvenih otaca.

○ *Ljudi iz Katanije* (*Catinenses*)

LEUKON (Λεύκων), 5. st. pr.n.e. Grčki pjesnik, predstavnik stare komedije. U dva

navrata takmičio se s Aristofanom. Poznat je po ostrim napadima na političare.

● *Drugovi* (Φράτερες)

○ *Magarac s mijehom* ("Όνος ἄσκοφόρος), *Poslanici* (Πρέσβεις), *Hagnonov sin* ("Αγνωνος)

LICINIJE IMBREKS (Licinius Imbex), oko 200. pr.n.e. Rimski pjesnik, autor komedija palijata. Volkacije Sedigit stavlja ga u svom kanonu komediografa na 4. mjesto, a Gelije citira 2 stiha iz njegove *Neere*. Možda je identičan s Licinijem Tegulom koga spominje Livije.

● *Neera* (*Neaera*)

LIKOFRON iz Halkide (Λυκόφρων), 3. st. pr.n.e. Grčki gramatičar i pjesnik. Radio je u aleksandrijskoj biblioteci, zadužen za komediju. Uz prozno djelo o komediji i spjev *Aleksandra*, L. je pisao i tragedije, te je uvršten među sedam najvećih tragičara aleksandrijskog razdoblja (tzv. Tragička Plejada).

● *Pelopidi* (Πελοπίδα)

○ *Ljudi iz Kasandrije* (Κασσανδρείς)

LISIP (Λύσιππος), 5. st. pr.n.e. Atenski komediograf. Jedan natpis bilježi njegovu pobjedu, a raspoložemo i fragmentima iz komedije *Bakhantice*.

● *Bakhantice* (Βάκχαι)

○ *Šale* (Καταχῆναι)

LIVIJE ANDRONIK, *Lucije* (Lucius Livius Andronicus), 3. st. pr.n.e. Rimski pjesnik, glumac i učitelj, rodom Grk, osoba od presudnog značenja za razvoj rimske književnosti. Njenim se početkom obično smatra godina 240. pr.n.e. kada je A. postavio neko svoje dramsko djelo. Njegove su tragedije zapravo obrade grčkog originala, često s tematikom iz trojanskoga ciklusa. Komedije, tzv. palijate, s grčkim kostimima i grčkim sadržajima, imaju kao uzor srednju i novu antičku komediju. Dok je prepjev *Odiseje* pretočen u rimski, domaći metrički obrazac, u dramama L. preuzima grčki metar i tako obogaćuje latinsku metriku.

● tragedije: *Ahilej* (*Achilles*), *Egist* (*Aegist*), *Ajant s bičem* (*Ajax mastigophorus*), *Andromeda* (*Andromeda*), *Danaja*

(*Danae*), *Trojanski konj* (*Equos Troianus*), *Hermiona* (*Hermiona*), *Terej* (*Te-reus*); komedija: *Mali mač* (*Gladiolus*)

LUSCIJE LANUVIN (Luscius Lanuvinus), 3/2. st. pr.n.e. Rimski komediograf, poznat nam iz Terencijevih prologa kao njegov suparnik. Komedije je pisao po grčkome uzoru, usko se držeći originala.

● *Sablast* (*Phasma*), *Blago* (*Thesaurus*)

M

MACIJE, *Gnej* (Gnaeus Matius), 1. st. pr.n.e. Rimski pjesnik mimijamba u kojima se povodi za helenističkim pjesnikom Heronom. Odlikuje se elegancijom jezika, vještim građenjem stihova, blagim humorom.

● 12 stihova

MAGNET (Μάγνης), 5. st. pr.n.e. Atenski komediograf, jedan od najstarijih predstavnika stare komedije. Spominju ga Aristotel i Aristofan.

● *Dionis* (Διώνυσος), *Liđani* (Λυδοί), *Pitakid* (Πυτακίδης), *Čupači korona* (Ποάστρια)

○ *Žabe* (Βάτραχοι), *Ptice* ("Όρνιθες), *Ose* (Ψῆνες), *Svirači barbata* (Βαρβιτιστά)

MAHON (Μάχων), 3. st. pr.n.e. Pjesnik nove komedije, rodom iz Korinta ili Sikiona, a djelovao u Aleksandriji. Navodno je bio učitelj Aristofana Bizantinca. Pored fragmenta iz komedije sačuvana su i 462 stiha iz zbirke anegdota *Dužnosti*.

● *Neznanje* ("Αγνοια), *Pismo* (Ἐπιστολή)

MARUL (Marullus), 2. st. n.e. Rimski pjesnik mima, poznat po otvorenu kritiziranju Marka Aurelija.

● fragmenti mima

MELANTIJE iz Atene (Μελάντιος), 5. st. pr.n.e. Grčki elegičar i tragički pjesnik. Ismjehivan od Aristofana i drugih komediografa.

● fragment nepoznate tragedije

MELET (Μέλητος), 5. st. pr.n.e. Tragički pjesnik iz Atene. Ne valja ga miješati s

njegovim sinom i imenjacom, također pjesnikom, koji je poznatiji kao tužitelj Sokratov.

● *Edipodija* (Οιδιπόδεια), trilogija

MENANDAR (Μένανδρος), 4/3. st. pr.n.e. Atenski komediograf, uz Filemona i Difila najznačajniji predstavnik nove komedije. Učenik filozofa Teofrasta. U cijelosti je sačuvana samo jedna njegova komedija, *Čovjekomrzac*, dok o ostalima možemo zaključivati na temelju brojnih ali uglavnom kraćih fragmenata, te latinskih pre-radbi kod Plauta i Terencija. Tematsku ograničenost i shematičnost nove antičke komedije Menandar nadoknađuje izvrsnom karakterizacijom likova, znalački izvedenim zapletom, dobrim dijalozima i jezikom. Iako posredno, Menandrovo je stvaralaštvo snažno utjecalo na zapadnoevropsku književnost.

● *Čovjekomrzac* (Δύσκολος)

● *Braća* (Ἀδελφοί), *Bludnici* (Ἀλαεῖς), *Ribari* (Ἀλιεῖς), *Premještena ili Mese-nija* (Ἀνατιθεμένη ἢ Μεσοσηνία), *Djevojka s Andra* (Ἀνρία), *Dvospolac ili Krećanin* (Ἀνδρογόγγυος ἢ Κρής), *Bratići* (Ἀνεψιοί), *Nevjernik* (Ἄπιστος), *Arefor ili Frušaćica* (Ἀρρηφόρος ἢ Ἀδλητρίς), *Štit* (Ἄσπίς), *Onaj koji (ona koja?) sebe žali* (Ἄπτόν πενθῶν), *Ljubavna slast* (Ἀφροδίσια), *Beotija* (Βοιωτία), *Zemljoradnik* (Γεωργός), *Prsten* (Δακτύλιος), *Praznovjerman* (Δεισιδαίμων), *Vještak* (Δημουργός), *Dvostruki varalica* (Δίς ἐξαπατῶν), *Blizanke* (Δίδυμαι), *Onaj koji samoga sebe kažnjava* (Ἐαυτὸν τιμωροῦμενος), *Priručno sredstvo* (Ἐγχειρίδιον), *Raspaljena* (Ἐμπιπραμένη), *Tužilac* (Ἐπαγγελλόμενος), *Baštinica* (Ἐπίκληρος), *Parničari* (Ἐπιτρέποντες), *Eunuh* (Εὐνούχος), *Efežanin* (Ἐφέσιος), *Kočijaš* (Ἐνίοχος), *Junak* (Ἡρώς), *Taida* (Θαῖς), *Tesalka* (Θηττάλη), *Bogom nadahnuti* (Θεοφορομένη), *Blago* (Θησαυρός), *Trasilent* (Θρασυλέων), *Svećenica* (Ἱέρεια), *Imbrijci* (Ἰμβριοί), *Konjušar* (Ἰπποκόμος), *Djevojka s košarom* (Κανθηφόρος), *Karanka* (Καρήνη), *Karhedonac* (Καρχηδόνιος), *Prevarant* (Καταψευδόμενος), *Mrežasta kapica* (Κεκρύφαλος), *Svirač na kitari* (Κιθαριστής), *Djevojka iz Knida* (Κνυδία), *Udvorica* (Κόλαξ), *Pijane*

od kukute (Κωνειάζομεναι), *Kormilari* (Κυβερνήται), *Leukađanka* (Λευκαδία), *Lokrani* (Λοκροί), *Pijanstvo* (Μέθη), *Mesenija* (Μεσσηνία), *Boži čovjek* (Μηναγύρτης), *Ženomrzac* (Μισογύντης), *Opražen* (Μισούμενος), *Kapetan* (Ναύκληρος), *Sakurijađ najamnika* (Ξενολόγος), *Olinčanka* (Ὀλύνθια), *Od istoga oca* (Ὀμοπάτριοι), *Gnjev* (Ὀργή), *Dijete* (Παῖδιον), *Djevojčura* (Παλλακή), *Zalog* (Παρακαταθήκη), *Djevojka s odrezanom kosom* (Περικειρομένη), *Djevojka iz Perinta* (Περωνία), *Uvočič* (Πλόκιον), *Zaručnici* (Πρόγαμοι), *Tužilac* (Προσεγκαλῶν), *Na prodaju* (Πωλούμενοι), *Šibana* (Ῥαπισομένη), *Djevojka sa Sama* (Σαμία), *Čovjek iz Sikiona* (Σικωνίως), *Vojnici* (Στρατιῶται), *Uzvanice* (Συναριστώσαι), *Ona koja uzvraća ljubav* (Συνερωσα), *Prijatelji efebi* (Συνέφηβοι), *Dojilja* (Τέθνη), *Trofonije* (Τροφώνιος), *Kabao* (Ῥδρία), *Pjevačica* (Ῥμνίς), *Podmetnut ili Prostak* (Ῥποβολμαῖος ἢ Ἄγρουκος), *Fanija* (Φάνιον), *Sablast* (Φάσμα), *Ljubibraća* (Φιλάδελφοι), *Praznik kovača* (Χαλκεῖα), *Halkida* (Χαλκίς), *Udovica* (Χήρα), *Lažni Heraklo* (Ψευδοηρακλής), *Plašljivac* (Ψοφοδείης); fragmenti nepoznatih komedija

METAGEN (Μεταγένης), 5. st. pr.n.e. Pjesnik stare komedije, rodom iz Atene. Sačuvano je 5 naslova i nekoliko fragmenata.

- *Povjetarac* (Αὔραι), *Razoritelji Turija* (Θουριοπέρσαι), *Talac ili atleti* (Ὀμηρος ἢ Ἀσκηταί)
- *Ljubitelj žrtvovanja* (Φιλοθύτης), *Mamina maza* (Μαμαμάκθος)

MIRTIL (Μυρτίλος), 5. st. pr.n.e. Atenski komediograf, brat Hermipa iz Atene (v.), predstavnik stare komedije.

- *Titanopani* (Τιτανόπανες); fragmenti nepoznatih komedija
- *Ljubavne slasti* (Ἔρωτες)

MNESIMAH (Μνησίμαχος), 4. st. pr.n.e. Pjesnik stare komedije. Koristi se što mitskom što suvremenom građom, a znamo i za jednu komediju karaktera (*Čovjekomrzac*).

- *Alkmeon* (Ἀλκμαίων), *Busirid* (Βούσιρις), *Čovjekomrzac* (Δύσκολος), *Trgovac konjima* (Ἴπποτρόφος), *Pobjednik na*

istmijskim igrama (Ἴσθμιονίκης), *Ljekarnik* (Φαρμακοπώλης), *Filip* (Φίλιππος); fragmenti nepoznatih komedija

MORSIM (Μόρσιμος), 5. st. pr.n.e. Tragički pjesnik i liječnik iz Atene, sin Filoklov (v.). U više navrata ismijava ga Aristofan.

- nepoznato

MOSHION (Μοσχίων), 4. ili 3. st. pr.n.e. Grčki tragičar. Obrađuje mitsku i povijesnu tematiku.

- *Telef* (Τήλεφος), *Temistoklo* (Θημιστοκλής), *Ljudi iz Fere* (Φηραιῶι)

N

NEOFRON (Νεόφρων), 4. st. pr.n.e. Grčki tragičar, rodom iz Sikiona. Pripisuju mu 120 tragedija. Unatoč nekim izvorima Euripa kojima bi njegova *Medeja* prethodila Euripidovoj, očevidno je da je, naprotiv, N. imao pred sobom predložak starijeg tragičara.

- *Medeja* (Μήδεια)

NEVIJE, **Gnej** (Gnaeus Naevius), 3. st. pr.n.e. Rimski pjesnik, rodom iz Kampanije. Tvorac je rimskog nacionalnog epa, a uz to komediograf i tragičar. Iako ne prezire grčke uzore, smatra da ih se ne treba ropski pridržavati te nastoji unijeti što više rimskoga duha u svoja djela: prvi je počeo obrađivati domaće sadržaje u tragediji (*fabula praetexta*). Otvorena kritika nekih aristokratskih porodica (poznat je njegov sukob s Metelima) konačno ga je stajala glave.

- komedije: *Ranjen* (*Acontizomenos*), *Komedija o vozaču* (*Agitatoria*), *Oni koje muči nesanica* (*Agrypnantes*), *Apuljanka* (*Appella*), *Gatar* (*Hariolus*), *Ugljenarka* (*Carbonaria*), *Komedija o ogrtaču* (*Chlamydaría*), *Udvorica* (*Colax*), *Vjenčić* (*Corollaria*), *Mahniti* (*Dementes*), *Demetrije* (*Demetrius*), *Varka* (*Dolus*), *Lončar* (*Figulus*), *Glaukom* (*Glaucoma*), *Gimnastičar* (*Gymnasticus*), *Lampadion* (*Lampadio*), *Nagid* (*Nagido*), *Mornari* (*Nautae*), *Komedija o končiću* (*Nervolaria*), *Inoča* (*Paelex*), *Maskirana* (*Personata*), *Odbačen* (*Proiectus*), *Četvorci* (*Quadrigemini*), *Stalagmo* (*Stalagmus*), *Djevojka iz Tarenta* (*Tarentilla*), *Stručnjak* (*Tech-*

nicus), *Mošnjica* (*Testicularia*), *Trostruki eunuh* (*Tribacelus*), *Trostruki kuronja* (*Triphallus*), *Mala tunika* (*Tunicularia*); tragedije: *Trojanski konj* (*Equos Troianus*), *Klastidij* (*Clastidium*), *Danaja* (*Danae*), *Odlazak Hektora* (*Hector proficiscens*), *Ifigenija* (*Iphigenia*), *Hesaiona* (*Aesiona*), *Lucurgus* (*Likurg*), *Romul* (*Romulus*), *Vuk* (*Lupus*)

NIKOFONT (Νικοφών), oko 400. pr.n.e. Atenski komediograf, pripada srednjoj komediji. U djelima, koliko o tome možemo zaključiti, uglavnom parodira mitološke sadržaje.

- *Afroditini potomci* (Ἀφροδίτης γοναί), *Pandora* (Πανδώρα), *Sirene* (Σειρήνες), *Obrtnici* (Χειρογιάστορες); fragmenti nepoznatih komedija
- *Adonis* (Ἄδωνις), *Povratnik iz Hada* (Ἐξ ἄδου ἀνιών)

NIKOHAR (Νικοχάρης), oko 400. pr.n.e. Grčki komediograf, Atenjanin, sin Filonidov (v.). Jedan je od posljednjih predstavnika stare komedije.

- *Čestita* (Ἀμυμῶνη), *Galateja* (Γαλάτεια), *Heraklo mladoženja* (Ἡρακλῆς γαμῶν), *Heraklo zborovođa* (Ἡρακλῆς χορηγός), *Kentaur* (Κένταυρος), *Krećani* (Κρήτες), *Lakonci* (Λάκωνες), *Lemnianke* (Λήμνιαι), *Obrtnici* (Χειρογιάστορες)

NIKOMAH (Νικόμαχος), 3. st. pr.n.e. Grčki pjesnik, predstavnik nove komedije. Čini se da je prerađivao Ferekratove (v.) komade. Često se zamjenjuje s dvojicom istoimenih tragičara.

- *Ilitija* (Ἐλλείθνια), *Pomorska bitka* (Ναυμαχία); fragmenti nepoznatih komedija

NIKOMAH iz Aleksandrije (Νικόμαχος), 5. st. pr.n.e. Grčki tragičar iz Aleksandrije u Troadi. Zbog pomutnje izazvane jednakim imenima nije moguće razlučiti koje od naslova valja pripisati N., a koje njegovu suvremeniku i imenjaku iz Atene.

- *Aleksandar* (Ἀλέξανδρος), *Erifila* (Ἐριφύλη), *Gerion* (Γηρούνης), *Skitnice* (Ἀλετίδης), *Neoptolem* (Νεοπτόλεμος), *Mižani* (Μυσοί), *Edip* (Οἰδίπους), *Razorenje* (Πέρσις), *Poliksena* (Πολυξένη), *Trilogija* (Τριλογία), *One koje prelaze* (Μετεκβα-

νοσαι), *Tindarej* (Τυνδάρεος), *Alkmeon* (Ἀλκμαίων), *Teukro* (Τεῦκρος)

NIKOMAH iz Atene (Νικόμαχος), 5. st. pr.n.e. Tragički pjesnik, navodno jednom iznio pobjedu nad Euripidom. (v. N. iz Aleksandrije).

- v. N. iz Aleksandrije

NIKOSTRAT (Stariji) (Νικόστρατος), 4. st. pr.n.e. Pjesnik srednje komedije, možda sin Aristofanov.

- *Nježna* (Ἄβρα), *Suparnica u ljubavi* (Ἀντερῶσα), *Antil* (Ἄντυλλος), *Progna-nik* (Ἀπελαυνόμενος), *Kraljevi* (Βασιλεῖς), *Opadač* (Διάβολος), *Hekata* (Ἑκάτη), *Hesiod* (Ἡσίοδος), *Vrhovni svećenik* (Ἱεροφάντης), *Postelja* (Κλῆτη), *Kuhar* (Μάγειρος), *Vinopija* (Οἰνοπίων), *Pandrosa* (Πάνδρσος), *Zemljaci* (Πατριῶται), *Bogatstvo* (Πλοῦτος), *Sirijac* (Σύρος), *Lihvar* (Τοκοσιτής), *Lažno žigosan* (Ψευδοστιγματίας); fragmenti nepoznatih komedija

NIKOSTRAT (Mlađi) (Νικόστρατος), oko 300. pr.n.e. Pjesnik mlađe komedije. Sa sigurnošću mu možemo pripisati samo komediju *Lovac na ptice*.

- *Lovac na ptice* (Ὀρνιθευτής)

NOTIP (Νότιππος), 5. st. pr.n.e. Grčki tragičar, višeputa spominjan na natpisima kao pobjednik atenskih natjecanja. Komediografi ga ismijavaju kao lošeg pjesnika.

- nepoznato

NOVIJE (Novius), 1. st. pr.n.e. Rimski pjesnik, uz Pomponija (v.) predstavnik tzv. književne atelane, kratkog komičnog igrokaza koji se ne ugleda na grčku komediju nego slijedi domaću tradiciju pučke lakrdije.

- *Seljak* (*Agricola*), *Andromaha* (*Andromacha*), *Magarac* (*Asinus*), *Obraščić* (*Bucculus*), *Orač Kerdo* (*Bubulcus Cerdus*), *Veličanstveni* (*Dapaticus*) (?), *Desetica* (*Decuma*), *Bogato obdarena* (*Dotata*), *Dva grbavca* (*Duo Dossenni*), *Konjič* (*Eculeus*), *Komična igra* (*Exodium*), *Smokvar* (*Ficitor*), *Čistači odjeće* (*Fullones*), *Čistači odjeće – dokoličari* (*Fullones feriati*), *Čistonica* (?), *Fullonicum*, *Pogreb* (*Funus*), *Komedija o*

kokama (*Gallinaria*), *Blizanci* (*Gemini*), *Heraklo dražbovatelj* (*Hercules coactor*), *Hetera* (*Hetaera*), *Šumarica* (*Lignaria*), *Mako* (*Maccus*), *Mako piljar* (*Maccus copo*), *Mako prognanik* (*Maccus exul*), *Zavidnici* (*Malivoli*), *Liječnička ludost* (*Mania medica*), *Vojnici iz Pometije* (*Milites Pometienses*), *Prosudivanje smrti i života* (*Mortis et vitae iudicium*), *Pomoćnik* (*Optio*), *Pacilije* (*Pacilius*), *Dječarac* (*Paedium*), *Zanemareni Papo* (*Papus Praeferitus*), *Škrtač* (*Parcus*), *Feničanke* (*Phoenissae*), *Žuna* (*Picus*), *Istraga* (*Quaestio*), *Iskreveljeni* (*Sanniones*), *Gluh* (*Surdus*), *Komedija o pločici* (*Tabellaria*), *Komedija o togici* (*Togularia*), *Trodjelna* (*Tripertita*), *Berači grožđa* (*Vindemiatores*), *Trudna djevojka* (*Virgo praegnans*), *Pojas* (*Zona*)

O

OKTAVIJAN, Gaj Julije (Gaius Iulius Caesar Octavianus Augustus), 63. pr.n.e. – 14. n.e. Rimski vojskovođa, državnik i prvi car, nećak i usvojenik Cezarov. Bavio se i književnošću: Svetonije spominje tragediju *Ajant* koja nikada nije dovršena.

○ *Ajant* (*Aias*)

OVIDIJE, Publije ~ Nazon (Publius Ovidius Naso), 43–18. (17?) pr.n.e. Veliki rimski elegičar, rodom iz Sulmona. Izgubljenom tragedijom *Medeja* postigao je velik uspjeh kod suvremenika.

○ *Medeja* (*Medea*)

P

PAKUVIJE, Marko (Marcus Pacuvius), 220 – oko 130. pr.n.e. Rimski pjesnik i dramatičar porijeklom iz Brindizija. Pripadao filhelenskom krugu obitelji Scipiona, sinovac i učenik pjesnika Enija. Sačuvani su fragmenti dvanaest tragedija i jedne fabule pretekste. Bio je u Rimu poznat i kao pisac satire te kao slikar.

● tragedije: *Antiopa* (*Antiopa*), *Presuda oružja* (*Armorum iudicium*), *Atalanta* (*Atalanta*), *Hris* (*Chryses*), *Dulorest* (*Dulorestes*), *Hermiona* (*Hermiona*), *Iliiona* (*Iliona*), *Med* (*Medus*), *Pranje* (*Nip-*

tra), *Pentej* (*Pentheus*), *Periboja* (*Periboea*), *Teukar* (*Teucer*); preteksta: *Paulo* (*Paulus*)

PITON (Πυθών), 4/3. st. pr.n.e. Grčki dramatičar rodom iz Katane. U vojnom logoru Aleksandra Velikog izvedena je 324. g. pr.n.e. drama *Agen* (obrađuje motiv Harpalova bijega), mješavina komedije i satirske igre. Osim P., kao autor te drame spominje se katkad i sam Aleksandar Veliki.

● *Agen* (*Άγην*)

PLATON Atenjanin (Πλάτων), 5/4 st. (oko 400. godine) pr.n.e. Grčki komediograf, glavninom svojih djela pripadnik stare komedije. Dvaput (414. i 405.) pobjednik komičkih natjecanja. Poznato je trideset naslova i više fragmenata (od kojih je dosta prijepornih). Pisao mahom političke komedije i žestoko napadao atenske vlastodršce. U kasnijim komedijama politička oštrica otupljuje i P. komika prelazi u srednju komediju. U svojim komedijama P. upotrebljava opscenosti i vulgarizme. Neke su mu komedije odricane već u antici. Bizantski ga filolozi ubrajaju u plejadu sedmorice velikih komediografa.

● *Adonis* (*Άδωνις*), *Žene iz svetišta* (*Αἱ ἀφ' ἑρῶν*), *Amfijaraj* (*Άμφιγαρας*), *Jastrebovi* (*Γύπες*), *Dedal* (*Δαίδαλος*), *Grčka ili Otoci* (*Ἑλλάς ἢ Νῆσοι*), *Svečanosti* (*Ἑορταί*), *Europa* (*Εὐρώπη*), *Napadnuti Zeus* (*Ζεὺς κακούμενος*), *Ijo* (*Ἴώ*), *Kleofon* (*Κλεοφῶν*), *Laj* (*Λάϊος*), *Lakonci ili Pjesnici* (*Λάκωνες ἢ Ποιηταί*), *Menelaj* (*Μενέλαος*), *Doseljenci* (*Μέτοικοι*), *Pobjede* (*Νίκαι*), *Duga noć* (*Νύξ μακρά*), *Grebači ili Kerropi* (*Ξάνται ἢ Κέρκωπες*), *Djetešce* (*Παιδάριον*), *Pisandar* (*Πεισανδρος*), *Teško bojestan* (*Περιαλγής*), *Pjesnik* (*Ποιητής*), *Starci* (*Πρέσβεις*), *Odjela* (*Σκευαί*), *Mudraci* (*Σοφισταί*), *Ratni savez* (*Συμμαχία*), *Rulja* (*Σύρφαξ*), *Hiperbol* (*Ἵπέροβλος*), *Faon* (*Φάων*); fragmenti nepoznatih komedija

○ *Mravi* (*Μύρμηκες*)

PLAUT, Tit Makcije (Titus Maccius Plautus), između 254. i 251–183. pr.n.e. Rimski komediograf porijeklom vjerojatno iz umbrijske Sarsine. Život mu je isprepleten s

legendama u kojima je teško lučiti historijske činjenice. Poznato nam je samo u obrisima dvadesetak posljednjih godina P. života i scenskog djelovanja. U svojim se komedijama P. ugledao na novu antičku komediju (na Menandra, Filemona, Difila, Apolodora), no od svojih je uzora uzimao samo elemente koje je vješto prekrajavao i prilagođavao drukčijim prilikama rimske pozornice. Često je spajao sižeje više komedija metodom kontaminacije. Majstor je komičke scene i likova, no vještina mu je najzamjetnija pri virtuoznom vladanju jezikom obična rimskog građanina kojeg dovodi na pozornicu. U P. djelima ogleda se utjecaj prefinjene grčke komediografske tradicije i utjecaj italskih lakrdija. Životniji od svojih grčkih uzora, P. je ostao najblistaviji trenutak rimske komedije, zasjenjujući i svoje uzore i svoje suvremenike. Čitan i prepisivan tokom antike i srednjeg vijeka presudno je utjecao na renesansnu komediju, a i na dramsku umjetnost u cjelini. Pod P. imenom sačuvala se 21 komedija (od kojih *Kovčežić* nije sačuvan u cjelini).

● *Amfitrion* (*Amphitruo*), *Magarci* (*Asinaria*), *Ćup* (*Aulularia*), *Zarobljenici* (*Captivi*), *Žičak* (*Curculio*), *Kasina* (*Casina*), *Epidik* (*Epidicus*), *Bakhide* (*Bachides*), *Avet* (*Mostellaria*), *Menehmi* (*Menaechmi*), *Hvalisavi vojnici* (*Miles gloriosus*), *Trgovac* (*Mercator*), *Lažljivac* (*Pseudolus*), *Mali Kartazanin* (*Poenulus*), *Perzijanac* (*Persa*), *Konop* (*Rudens*), *Stiho* (*Stichus*), *Trinumus* (*Trinummus*), *Prostak* (*Truculentus*), *Kovčeg* (*Vidularia*)

● *Kovčežić* (*Cistellaria*)

POLIFRASMON (Πολυφράσμων), 5. st. pr.n.e. Tragički pjesnik iz Atene, sin Frinihov i Eshilov učenik. Pobijedio u tragičkom natjecanju 470. 467. davao je svoju tetralogiju *Likurgija*, ali ga je porazio Eshil.

○ *Likurgija* (*Λυκούργεια*)

POLIID (Πολύειδος), oko 400. pr.n.e. Grčki pjesnik iz Selimbrije (na Helespontu). Spominje ga Aristotel kao autora *Ifigenije*, no nije sigurno radi li se o tragediji ili ditirambu. Pisao je i korsku liriku.

○ *Ifigenija* (*Ἴφιγένεια*), tragedija (?)

POLIOH (Πολύχοχος), oko 400. pr.n.e. Grčki

komediograf iz Atene, pripadnik stare komedije. Pobjedio u natjecanju oko 414. Poznat je samo jedan naslov i nekoliko fragmenata.

● *Razvratnik* (*Κορωθιαστής*), komedija; fragmenti nepoznate komedije

POLIZEL (Πολύζηλος), oko 400. pr.n.e. Grčki komediograf iz Atene. Vrlo uspješan autor, pripadao staroj komediji. Osvojio četiri pobjede (poslije 411). Jedna od poznatih komedija imala je političku oštricu, dok su preostale četiri, poznate uglavnom samo po naslovu, parodije mita.

● *Demotindarej* (*Δημοτυνδάρεος*), *Pranje* (*Νίπτρα*), *Dionisovi potomci* (*Διονύσου γοναί*), *Potomci Muza* (*Μουσῶν γοναί*); fragmenti nepoznatih komedija

POMPEJ MACER (Pompeius Macer), 1. st. pr.n.e./1. st. Rimski pjesnik. Svoja djela pisao grčkim jezikom. Autor je 2 epigrama i tragedije *Medeja*.

○ *Medeja* (*Medea*)

POMPONIJE, Marko ~ Basul (Marcus Pomponius Basulus), 2. st. Rimski komediograf, prevodilac Menandra. Sačuvan je P. nadgrobnni natpis.

○ nepoznato

POMPONIJE iz Bologne, Lucije (Lucius Pomponius Bononiensis), 1. st. pr.n.e. Rimski komediograf. Autor uglavnom seljačkih lakrdija (koje su prvotno bile improvizirane, a kasnije zaodjenute u literarno ruho), atelana. Sačuvano je oko 200 stihova i 70 naslova. Osim likova pučke lakrdije, prepoznaju se u naslovima i travestije mitova.

● *Braća* (*Adelphi*), *Čuvar hrama* (*Aeditumus*), *Podmetnuti Agamemnon* (*Agamemno suppositus*), *Kockari* (*Aleones*), *Prsten kasniji* (valjda druga istoimena atelana) (*Anulus posterior*), *Presuda oružja* (*Armorum iudicium*), *Haruspeks* (*Aruspex vel Pexor rusticus*), *Magarica* (*Asina*), *Kupljen* (*Auctoratus*), *Kupljeni Buko* (*Bucco auctoratus*), *Augur* (*Augur*), *Posinjeni Buko* (*Bucco adoptatus*), *Kampanci* (*Campani*), *Kozica* (*Capella*), *Kitarist* (*Citharista*), *Društvo* (*Collegium*), *Školjka* (*Conha*), *Pogodbe* (*Condiciones*), *Pečat ili-Parničar* (*Cretula vel Pettitor*),

(flijačkih farsli), od kojih je poznat jedan fragment parodije Euripida i jedan naslov.

● fragment farse — parodija Euripida (naslov nepoznat)

○ *Meleagar* (Μελέαγρος)

SOFIL (Σόφιλος), 4. st. pr.n.e. (?). Grčki komediograf, zastupnik srednje komedije. U komediji *Androklo* napadao svoje suvremenike, a u ostalima, poznatim po oskudnim fragmentima i naslovima, obrađivao mitološke sadržaje.

● *Androklo* (Ἀνδροκλήτης), *Priručno sredstvo* (Ἐγχειρίδιον), *Zalog* (Παρακαταθήκη), *Suparnici* (Συνηρέχουτες), *Filarh* (Φύλαρχος), *Tindarej* (Τυνδάρεως); fragmenti nepoznatih komedija

○ *Svadba* (Γάμος)

SOFOKLO (Σοφοκλής), 497/496 — 405. pr.n.e. Grčki tragički pjesnik rodio iz Kolona kod Atene. Kao petnaestgodišnjak predvodio je kor mladića pri izvođenju pobjedničke pjesme poslije Salaminske bitke. U državnoj je službi bio blagajnik savezničkih država i više puta vojskovođa. Živio je i djelovao u zlatnoj eri Atene, kretao se u krugu obrazovanih intelektualaca svoga doba i prijateljevao s mnogobrojnim stvarateljima, filozofima i političarima. Pisati je počeo zarana, a u antici je bilo poznato preko 130 njegovih tragedija i satirskih igara. Bio je miljenik atenske publike i postigao je velik broj prvih nagrada na natjecanjima. Osnovni je pokretač Sofoklove dramske radnje ljudska volja vođena najvišim moralnim htijenjima, a tragično se očitava kao sukob volje i stvarnosti koja se oglašuje o uzvišene etičke principe. Prema jednoj drevnoj usporedbi S. prikazuje ljude kakvi bi trebalo da budu, a Euripid onakve kakvi jesu. Ova je idealizacija ostavljala ipak dosta prostora izražavanju ljudskih dimenzija tragičkih likova, njihove slabosti i patnje, kukavičluka i neodlučnosti. Glavni je lik protuteža ovakvim „običnim“ karakterima i svojom se voljom ističe nad svima ostalima, a strogi etički okviri iz kojih ne žele izaći vode ih, mahom, u smrt. S. tragedije dovode u središte pažnje ljudski karakter i njegovu izražavanju posvećuju najveću pažnju. Ova se promjena očituje i u tehničkim detalji-

ma u kojima slabi uloga kora na račun dijaloških dijelova. No istovremeno S. ostaje majstor lirskih dijelova koji se svojim uzvišenim tonom ističu kao iskreni izrazi pjesnikova senzibiliteta. Od golema djela sačuvao se samo neznatan dio: sedam tragedija i obilni ulomci jedne stariše igre (*Sljednici*). Svoju posljednju tragediju *Edip na Kolonu* nije izveo sam na pozornicu već njegov unuk Sofoklo. Uz naslove i fragmente ostalih tragedija, sačuvali su se i fragmenti S. korske lirike. Od trojice tragičara koji su oblikovali svijest pokoljenja o grčkoj tragediji, S. djela i danas predstavljaju najčitanije i najpoznatije, a prema mnogima i najbolje grčke tragedije.

● *Ajant* (Αἴας), *Antigona* (Ἀντιγόνη), *Elektra* (Ἑλέκτρα), *Kralj Edip* (Οἰδίπους τύραννος), *Edip na Kolonu* (Οἰδίπους ὁ ἐπὶ Κολωνῶ), *Trahinjanke* (Τραχίνιαι), *Filoktet* (Φιλοκτῆτης)

● tragedije: *Atamant* (Ἀθάμας), *Ajant Lokranin* (Αἴας Λοκρός), *Egej* (Αἰγέως), *Etiopljani ili Memnon* (Αἰθίοπες ἢ Μέμνων), *Zarobljenice* (Αἰχμαλώτιδες), *Akrisije* (Ἀκρίσιος), *Aleadi* (Ἀλεάδαι), *Aleksandar* (Ἀλέξανδρος), *Alet* (Ἀλητής), *Alkestida* (Ἀλκείστis), *Alkmeon* (Ἀλκμαίων), *Amfitrion* (Ἀμφitρύων), *Andromaha* (Ἀνδρομάχη), *Andromeda* (Ἀνδρομέδα), *Antenorovi sinovi* (Ἀντηνορίδαι), *Atrej ili Mikenjani* (Ἀτρεΐδς ἢ Μυκηναῖοι), *Ahejski zbor* (Ἀχαιῶν σύλλογος), *Ahejska gozba* (Ἀχαιῶν σὺνδειπνον), *Danaja* (Δανάη), *Otmica Helene* (Ἑλένης ἄρπαγή), *Traženje Helene* (Ἑλένης ἀπαίτησις), *Helenina svadba* (Ἑλένης γάμος) (?), *Nasljednici* (Ἐπίγονοι), *Erifila* (Ἐρυφίλη), *Hermiona* (Ἑρμιόνη), *Eumel* (Εὐμηλος), *Eurijal* (Εὐρύαλος), *Eurisak* (Εὐρύσακος), *Erigona* (Ἐριγόνη), *Tamiris* (Θάμιρις), *Tezej* (Θησεύς), *Tijest u Sikionu* (Θυέστης ἐν Σικωνί), *Tijest drugi* (Θυέστης δεύτερος), *Iksion* (Ἴξιων), *Jobat* (Ἰοβάτης), *Jolaj* (Ἰόλαος), *Hiponus* (Ἰππονοῦς), *Ifigenija* (Ἰφιγένεια), *Ijon* (Ἴων), *Kamičani ili Minoj* (Καμικοί ἢ Μίνως), *Klitemnestra* (Κλυταιμνήστρα), *Kolhidanke* (Κολχίδες), *Vladarica* (Κρέουσα), *Lakonjanke* (Λάκαιναι), *Laokoont* (Λαοκόων), *Žitelji Larise* (Λαρισσαῖοι), *Lemjanke* (Λήμνιαι), *Meleagar* (Μελέαγρος), *Mižani* (Μυσοί),

Naupilije potpaljivač (Ναύπιλος καταπέλων ἢ πυρκαεὺς), *Nausikaja ili Pralje* (Ναυσικάα ἢ Πιλύτριαι), *Nioba* (Νιόβη), *Pranje ili Ubodeni Odisej* (Νίπτρα ἢ Ὀδυσεύς ἀκανθοπλήξ), *Ljudi pod maskama* (Ξοανηφόροι), *Mahniti Odisej* (Ὀδυσεύς μαωόμενος), *Eklo* (Οἰκλής), *Enej* (Οἰνεύς), *Enomaj ili Hipodamija* (Οἰνόμαος ἢ Ἴπποδάμεια), *Palamed* (Παλαμήδης), *Pelija* (Πελίας), *Pelej* (Πηλεεύς), *Pastiri* (Ποιμένες), *Svevid ili Vračevi* (Πολύτιδος ἢ Μάντις), *Poliksena* (Πολυξένη), *Prijam* (Πριάμος) (?), *Prokrida* (Πρόκρις), *Rezači korjenja* (Ῥιζοτόμοι), *Sinon* (Σίμων), *Sizif* (Σίσυφος), *Skiti* (Σκύθαι), *Skiranke* (Σκύριαι), *Teukro* (Τεῦκρος), *Telef* (Τήλεφος), *Tezej* (Τηρέως), *Triptolem* (Τριπτόλεμος), *Troilo* (Τρωίλος), *Bubnjari* (Τυμπανισταί), *Tindarej* (Τυνδάρεως), *Tiro* (Τυρώ), *Vodonoše* (Ῥοδοφόροι), *Feačani* (Φαίακες), *Fedra* (Φαίδρα), *Ftijanke* (Φθιώτιδες), *Filoktet u Troji* (Φιλοκτῆτης ἐν Τροίᾳ), *Finej* (Φινεύς), *Feniks ili Dolopljani* (Φοῖνιξ ἢ Δόλοπες), *Friks* (Φρίξος), *Frigijci* (Φρύγες), *Hris* (Χρύσης), *Oritija* (Ὠρείθυα); satirske igre: *Amik* (Ἄμυκος), *Amfijarej* (Ἀμφιάρεως), *Ahilejevi ljubavnici* (Ἀχιλλέως ἑρασταί), *Dedal* (Δαίδαλος), *Dionisijak* (Διονυσίακος), *Srdžba* (Ἐρίς), *Pojasevi* (Ζωστήρες), *Heraklo na Tenaru* (Ἡρακλῆς ἐπὶ Ταυνάρῳ), *Heraklisk* (Ἡρακλίσκος), *Jamba* (Ἰάμβη), *Inah* (Ἰναχος), *Sljednici* (Ἰχνευταί), *Kedalion* (Κηδαλίων), *Izbor* (Κρίσις), *Kofljani* (Κωφοί), *Mom* (Μῶμος), *Pandora ili Onaj koji udara čekićem* (Πανδώρα ἢ Σφυροκόποι), *Salmonaj* (Σαλμωνεύς), *Objest* (Ῥβρις)

SOFOKLO (Mladi) (Σοφοκλής), 4. st. pr.n.e. Unuk Sofokla, također dramski autor. Izveo na pozornicu *Edipa na Kolonu* svog djeda. Broj njegovih drama nije siguran.

● fragmenti drama

SOFOKLO iz Atene (Σοφοκλής), 1. st. pr.n.e. Grčki lirski i tragički pjesnik. Jedna pobjeda u natjecanju u Orhomenu zapisana na natpisu (IG VII, 3197). Suda spominje da je napisao 15 drama.

○ nepoznato

SOFRON (Σόφρων), 5. st. pr.n.e. Grčki pjesnik mima iz Sirakuze. Bogatu tradiciju improviziranih južnoitalskih lakrdija umjetnički oblikovao i usavršio u literarnom i scenskom pogledu. S. mim donosi na pozornicu svakodnevnii život. Akcija je vrlo dinamična, a važno mjesto zauzimaju igre riječima, dvosmislice, parodija, komika situacije, uz stalan rekvizitorij lakrdije. Komadi su kratki i pisani su u prozi. S. je pisao i muške i ženske mime od kojih su sačuvani fragmenti i naslovi. Antika je S. djelo vrlo cijenila, a interes za nj prestaje tek u rano bizantsko vrijeme.

● muški mimi: *Glasnik* (Ἄγγελος), *Lovac* (Ὠλιεύς τὸν ἀγρῶτον), *Tunolovac* (Θυνοθήρας), *Oni koji preziru ljubavnike* (Παιδικὰ πομφυζαίς); ženski mimi: *Švelje* (Ἀκέστριαι), *Žene koje gledaju istmijske igre* (Ταὶ θάμναι τὰ Ἴσθμια), *Sobarica* (Νυμφοπόνος), *Svekrva* (Πενθερά), *Menade* (Ταὶ γυναῖκες αἱ τὰν θεῶν φαντι ἐξελαῶν)

SOPTAR s Pafa (Σόπατρος), oko 300. pr.n.e. Grčki pjesnik s otoka Pafa, živio u Aleksandriji. Pisao parodije u tradiciji travestije mita i burleske u kojima su glavna lica bogovi i junaci (osobito Heraklo). Sačuvani fragmenti i naslovi.

● *Galačani* (Γαλάται), *Hipolit* (Ἰππόλιτος), *Mrtvačka žrtva* (Νέκρια), *Orest* (Ὀρέστης), *Smrdljivi kukci* (Σίλλραι), *Juha od leće* (Φακή)

SOSIFAN (Σωσιφάνης), 4/3. st. pr.n.e. Grčki tragički pjesnik iz Sirakuze na Siciliji. Napisao 73 drame i 7 puta pobijedio na natjecanjima. U antici ubrajan u plejadu sedmorice velikih tragičara. Sačuvani fragmenti.

● *Meleagar* (Μελέαγρος); fragmenti nepoznatih tragedija

SOSIKRAT (Σωσικράτης), nepoznato vrijeme. Grčki komediograf.

● *Zalog* (Παρακαταθήκη), *Ljubibraća* (Φιλάδελφοι); fragmenti nepoznatih komedija

SOSIPATAR (Σωσίπατρος), 4/3. st. pr.n.e. (?), grčki komediograf. Pripadao srednjoj i

ra), *Orest samozvanac* (Ὀρεσταντοκλείδης), *Radóznalac* (Πολυπράγμων), *Čovjek s Ponta* (Ποντικός), *Šakač* (Πύκτης), *Sapio* (Σαπφώ), *Suradnici* (Συνέριθοι), *Pravednik* (Φιλοδικαστής), *Lažljivi lupeži* (Ψευδολησταί); fragmenti nepoznatih komedija

TIMOSTRAT (Τιμόστρατος), 2. st. pr.n.e. Grčki komediograf iz Atene, jedan od posljednjih autora nove komedije. Osvojio više nagrada između 188. i 183. Sačuvani fragmenti.

● *Azop* (Ἄσωπος), *Pan* (Πάν), *Zalog* (Παρακαταύτηκη), *Ljubitelj gospodara* (Φιλοδεσπότης); fragment nepoznate komedije

TIMOTEJ iz Mileta (Τιμόθεος), oko 450–360. pr.n.e. Grčki pjesnik i muzičar. Uz njegovo se ime veže i stvaranje komedija, ali radi li se o istom autoru ili o imenjaku ostaje nejasno. Naslovi tragedija pronađeni su na jednom natpisu.

146 ● *Psetance* (Κυνάριων); fragment nepoznate komedije
● *Alkmeon* (Ἀλκμέων), *Alfisebeja* (Ἄλφεισβεία)

TITINIJE (Titinius), 2. st. pr.n.e. Rimski pjesnik, jedan od najstarijih autora tzv. *fabulae togatae*, komedija iz rimskog života. Sačuvani naslovi odaju sadržaje iz malograđanske sredine te napade na raskoš i žene.

● *Bradonja* (Barbatus), *Slijepac* (Caecus), *Čistač odjeće* (Fullonia ili Fullones), *Blizanka* (Gemina), *Hortenzije* (Hortensius), *Insubranka* (Insubra), *Pravdašica* (Iurisperita), *Pastorka* (Privigna)

TOLIN (Τόλινος), nepoznato vrijeme. Pjesnik megarske komedije.

○ nepoznato

TRABEJA, Kvint (Quintus Trabea), oko 200. pr.n.e. Rimski komediograf, prema Varu istakao se sposobnošću izražavanja i pobuđivanja strasti. Fragmenti sačuvani kod Cicerona.

● fragmenti

TUGENID (Τουγενίδης), nepoznato vrijeme. Grčki pjesnik komedija.

● *Suci* (Δικασταί); fragmenti nepoznatih komedija

TURPILIJE, Sekst (Sextus Turpilius), 2. st. pr.n.e. (umro 103. pr.n.e.). Rimski komediograf, posljednji autor fabula palijata, komedija s grčkim likovima. Poput svih autora palijata i on se ugleda u grčke uzore nove komedije. Sačuvano preko 200 stihova u fragmentima. Drama *Leukadanka* (s temom iz života pjesnikinje Sapfo) izvodila se još u Ciceronovo vrijeme.

● *Ljudi koji pritiču u pomoć* (Boethuntes), *Djevojka s košarom* (Canephorus), *Demetrije* (Demetrius), *Demijurg* (Demiurgus), *Nasljednica* (Epiclesus), *Hetera* (Hetaera), *Lemnjanke* (Lemniae), *Leukadanka* (Leucadia), *Djevojka iz Lindia* (Lindia), *Djetešce* (Paedium), *Paziteljica* (Paraterusa), *Ocoljubac* (Philopator), *Trasileont* (Thrasyleon)

V

VARIJE RUF, Lucije (Lucius Varius Rufus), Augustovo doba. Rimski pjesnik, viđen član Mecenatova književnog kruga. Uz filozofsku i panegiričku poeziju napisao tragediju *Tijest* koja je uz Ovidijevu *Medeju* slovila kao vrhunac rimske tragedije. Kvintilijan ga stavlja uz bok Grcima. V. je uz Plotija izdao Vergilijevu *Eneidu*.

● *Tijest* (Thyestes)

VATRONIJE (Vatronius), 2. st. pr.n.e. Rimski komediograf, pisac palijata. Od njegova djela sačuvan je samo jedan fragment.

● *Kravica* (Burra)

VERGILIJE ROMAN (Vergilius Romanus), 1/2. st. Rimski pjesnik, pisao u tradiciji nove komedije, ali je u svoja djela unosi i elemente stare komedije (porugu i satiru). Od ove interesantne pojave ništa se nije sačuvalo. Plinije Mlađi ga uspoređuje s Plautom i Terencijem (Ep. VI, 21, 2).

○ nepoznato

OSVRTI

IN MEMORIAM DON IVAN OSTOJIĆ

Nisam, naravno, osobno poznao nestora naše antičke arheologije, epigrafije i povijesti don Franu Bulića. Međutim, bio sam u prilici da se više puta susretnem s don Ivanom Ostojicom u Arheološkom muzeju u Splitu ili na putu prema Muzeju, i neminovno mi je njegova osoba osamdesetogodišnjaka uokvirena crnim svećeničkim odijelom i bijelim kolarom, energična tijela i britka duha odavala karakteristike za koje sam držao da su bile i don Franine, odnosno, da su bile bliske onoj slici koju sam stekao o njemu. Bio je to osobiti razlog zbog kojeg sam osjetio veliko poštovanje prema don Ivanu Ostojicu. Premda su nas dijelile generacije, čini mi se da sam u njemu prepoznao jedan znak vremena, i zato sam osjetio potrebu da se u momentu njegove smrti ne osvrćem detaljnije na njegovo djelo, već da fiksiram moment odlaska njegove osobe iz naše sredine. Naime, slutim da pojava svećenika-historičara naše Dalmacije, arheologa i epigrafičara klasična formata, kakvu je utjelovljavao don Frane Bulić, s preminulim don Ivanom Ostojicom odlučno silazi sa scene. Možda su prevelike riječi, ali mislim da je time završeno jedno vrijeme, sasvim specifično, kako u životu općenito tako i u klasičnim studijama, u kojem su udarni doprinos pružali svećenički kadrovi. Nesumnjivo će se iz jedne dalje perspektive svestranije ocjenjivati njihov udio u našoj povijesti, ali je već sada evidentno da je u klasičnim studijama bio značajan.

Ivan Ostojić rodio se 6. studenog 1893. u Poveljima na otoku Braču. Već kao mladi župnik u mjestima rodnoga Brača interesira se za njegove drevne spomenike. Doktorira teologiju u Rimu 1929. godine, te je od tada pa sve do 1969. profesor na splitskoj Teologiji. Teološki fakultet u Zagrebu dodijelio mu je 1970. doktorat *honoris causa* zbog rezultata koje je stekao u proučavanju crkvene, posebno benediktinske povijesti. Preminuo je u osamdeset i sedmoj godini života, u Splitu, 22. rujna 1980.